

EU
CARES.

#YOUTH

E-TOOLKIT

SA OPERATIVNIM KURIKULUMOM

U okviru projekta
EU-CARES – Evropski kolektivni narativi za pomirenje i iscjeljenje
traume putem angažovanja mladih i pripovjedanja
Referentni broj projekta 101093735

OBJAVLJENO U
JUNA 2024

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

EU-CARES

**EUropean Collective nArratives for Reconciliation and
trauma hEaling through youth engagement and Storytelling**

E-PRIRUČNIK
Pripremljen od strane CESIE i NVO PRIMA

ERASMUS-YOUTH-2022-CB
Projekt br: 101093735

Co-Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Sažetak

1. Uvod
2. Kontekst
3. Smjernice za stručnjake
4. Tehnike
5. Riječi znače
6. Operativni kurikulum

Co-Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

1. UVOD

EU-CARES e-Priručnik nastaje kao odgovor na duboko ukorijenjenu kolektivnu traumu koja vlada na Zapadnom Balkanu. Ona je pogoršana historijskim sukobima i nedavnim događajima poput rata u Ukrajini. Fokusira se na njegovanje pomirenja, posebno među mladima u regionu. Projekat ima za cilj suprotstaviti se dominantnim narativima nepovjerenja i porastu nacionalizma i šovinizma u regionu i na globalnom nivou. EU-CARES ima za cilj usaditi kritičko razmišljanje i stvoriti nove narative za kolektivno iscjeljenje i društvenu koheziju podsticanjem aktivnog sudjelovanja i dijaloga.

E-Priručnik nastao je u saradnji sa omladinskim radnicima, stručnjacima za umjetnost i stručnjacima za pripovijedanje. Nudi praktične resurse i smjernice za korištenje metodologija pripovijedanja u različitim domenama, od iscjeljivanja traume do socijalne inkluzije. Također služi kao sveobuhvatan okvir za integraciju pripovijedanja u društvene izazove, poput inkluzije manjina, i to zahvaljujući činjenici da crpi informacije iz različitih kulturnih pozadina.

Koristeći informacije prikupljene iz anketa, fokus grupe i rigoroznog procesa validacije sprovedenog tijekom Međunarodne obuke u Palermu, priručnik identificira najbolje prakse u sedam zemalja članica konzorcijuma (Albanija, Belgija, Bosna i Hercegovina, Italija, Crna Gora, Poljska i Srbija). Implementirali smo Društvene Laboratorije i druge inovativne metodologije, uključujući zainteresovane strane i djelujući kroz procese sukreacije. Cilj EU-CARES-a je usavršiti i prilagoditi priručnik različitim nacionalnim kontekstima, osiguravajući njegovu efikasnost u promociji pomirenja i rješavanja konflikata. Obuka je pružila bogate uvide u složenosti pomirenja i iscjeljivanja traume u regionu, ali i proširila postojeće perspektive prema transformaciji konflikata.

2. POZADINA

Partnerske organizacije, u preliminarnim fazama našeg projekta, sprovele su sveobuhvatnu inicijativu istraživanja u sedam zemalja učesnica. Uključili su se sa 142 pojedinca, koji obuhvataju stručnjake iz oblasti umjetnosti, stručnjake za pripovijedanje i omladinske radnike. Na osnovu ovih napora, konzorcijum je formirao osnovu za buduće korake, pružajući fundamentalne uvide u znanje i primjenu metoda i tehnika pripovijedanja u iscijeljivanju traume i rješavanju konflikata.

Rezultati prikupljeni iz ovog istraživanja koji su predstavljeni putem grafičkih prikaza, podržali su nekoliko demografskih aspekata i istakli bogatstvo iskustva u pripovijedanju kod učesnika. Ovi podaci također su pokazali panoramski prikaz različitih perspektiva koje oblikuju naše kolektivno razumijevanje, zahvaljujući raznolikosti starosnih grupa, polova, nacionalnosti i profesionalnih pozadina ispitanika.

Važno je napomenuti da je istraživanje uočilo saglasnost među ispitanicima o ključnoj ulozi pripovijedanja kao tehnike za izgradnju empatije i podsticanja dijaloga. Učesnici su tvrdili da pripovijedanje kao katalizator ima potencijal za procese pomirenja. Također su istakli njegov transformacijski potencijal zajedno sa stvaranjem narativa s ciljem podsticanja nade, otpornosti i kolektivnog iscijeljenja.

U okviru istraživanja se također analizirala mogućnost prilagođavanja tehnika pripovijedanja multikulturalnim kontekstima kako bi se diskutovalo o njegovom potencijalu u angažovanju sa mlađom publikom. Dok je digitalno pripovijedanje izronilo kao globalni trend, učesnici su diskutovali o njegovoj efikasnosti u različitim terminima, što je potaklo razmišljanja o njegovom integrisanju u šire inicijative pomirenja.

U drugoj fazi, konzorcijum je sudjelovao u seriji fokus grupe koje su pružile dublje razumijevanje metodologija pripovijedanja, nudeći preporuke zasnovane na praktičnim iskustvima. Učesnici su identifikovali žive biblioteke, lične narative, igre i pozorišne predstave kao efikasne alate. Svaka od ovih tehnika ima jedinstvenu sposobnost da podstakne empatiju i katalizuje značajan dijalog.

Međutim, diskusije unutar fokus grupe također su istakle potrebu za uravnoteženim pristupom, odvraćajući od usvajanja invazivnih metodologija poput živih biblioteka u postkonfliktnim okruženjima. Empatija i kulturna osjetljivost, kako od strane pripovjedača tako i od strane učesnika u aktivnostima, istakli su se kao osnova za osiguranje efikasnog angažovanja.

Dalje elaborirajući na evoluirajućem pejzažu pripovijedanja, nailazimo na nove trendove poput videa, animacije i postera. Ove tehnike i tehnologije su zarobile maštu stručnjaka. One nude nove puteve za istraživanje narativa i kolektivnog iscijeljenja. Njihov potencijal prevazilazi jezičke i kulturne barijere i pomaže u sudjelovanju različite publike, što je značajno u smislu napora pomirenja.

Odlučni smo u njegovanju inkluzivnosti i raznolikosti, jer smo zainteresovani da ugradimo ove principe u naše inicijative pripovijedanja u budućnosti. Nadamo se da ćemo, koristeći nove tehnologije, moći pojačati marginalizirane glasove, sa krajnjim ciljem da zajedno stvaramo narative koji odjekuju preko granica i izazivaju uzajamno razumijevanje i solidarnost među narodima i zajednicama.

U duhu saradnje, posvećeni smo početku putovanja kolektivnog otkrića, mobilizirajući transformacijsku moć pripovijedanja kako bismo navigirali kroz procese iscijeljenja traume i rješavanja konflikata. Zahvaljujući kontinuiranom dijalogu, kolektivnim refleksijama i akcijama, nastavljamo raditi na pravednjem, empatičnjem i pomirenijem svijetu.

Tijekom našeg projekta, fokus grupe sprovedene u zemljama učesnicama pružile su vrijedne uvide u efikasnost tehnika pripovijedanja u različitim kontekstima, nudeći smjernice za naše kolektivne napore u iscijeljivanju traume, rješavanju konflikata i socijalnoj inkluziji.

Učestala tema u ovim diskusijama bila je prepoznavanje audio-vizualnog pripovijedanja kao moćnog alata za sudjelovanje mlade publike. Učesnici su istakli potrebu za dinamičnim i vizualno privlačnim narativima kako bi privukli i задрžali pažnju mlađih u sve digitalnijem dobu. To naglašava važnost iskorištavanja multimedijalnih platformi i inovativnih formata pripovijedanja kako bi se rezoniralo sa savremenom publikom i podstaknule značajne veze.

Učesnici fokus grupe su također raspravljali o efikasnosti inkluzivnih narativa kao odraza raznolikosti životnih iskustava u našim zajednicama. Učesnici su istakli vrijednost uključivanja tradicionalnih kulturnih elemenata, poput muzike, folkloru i historijskih narativa, kako bi se inicijative pripovijedanja ukorijenile u lokalnim kontekstima i kako bi se promoviralo razumijevanje i pomirenje kultura. Iстicanjem glasova i perspektiva koje su nedovoljno zastupljene, pripovijedanje može služiti kao moćno sredstvo za društvenu inkluziju i kolektivno iscijeljivanje.

Tijekom istraživanja interaktivnih tehnika pripovijedanja, poput igara i ličnih narativa, učesnici su istakli važnost podsticanja aktivnog uključivanja i dijalogu među učesnicima. Podsticanjem saradnje i sukireiranja, inicijative pripovijedanja mogu osnažiti pojedince da autentično podijele svoje priče i doprinesu širim razgovorima o pomirenju i društvenim promjenama.

Učesnici su također raspravljali o kompleksnostima adresiranja osjetljivih historijskih pitanja unutar narativa pripovijedanja i istakli potrebu za narativima koji pružaju uravnotežene perspektive dok istovremeno promovišu empatiju i razumijevanje. To zahtijeva pažljivo razumijevanje i poznavanje historijskih osjetljivosti i posvećenost promoviranju pomirenja kroz inkluzivne prakse pripovijedanja.

U različitim nacionalnim kontekstima, učesnici su istakli važnost narativa vođenih empatijom i univerzalnih komunikacijskih kodova kako bi se doprijelo do publike. Razumijevanjem vrijednosti zajedničkog simbolizma, metafora i arhetipova, pripovjedači mogu stvarati veze i podsticati razumijevanje preko kulturnih granica, postavljajući temelje za značajan dijalog i pomirenje.

Kao zaključak, uvidi prikupljeni iz fokus grupe predstavljaju bogat okvir perspektiva i iskustava, usmjeravajući naše napore ka razvoju inkluzivnih i utjecajnih inicijativa pripovijedanja. Uključivanjem različitih glasova, prihvatanjem digitalne inovacije i podsticanjem dijaloga, možemo iskoristiti transformacijsku snagu pripovijedanja kako bismo inspirisali pozitivne promjene i promovirali pomirenje u zajednicama širom svijeta.

3. SMJERNICE ZA STRUČNJAKE

Na osnovu analize rezultata, pripovijedanje je prepoznato kao koristan alat za povezivanje društvenih i kulturnih problema koji proizlaze kako iz konfliktnih, tako i iz post-konfliktnih situacija. Međutim, alat gubi svoj potencijal bez znanja o tome kako ga koristiti. Stoga, kako bi pripovijedanje bilo efikasno, potrebno je izraditi metodologiju koja će voditi stručnjake u provođenju aktivnosti pripovijedanja. Ono što slijedi proizlazi iz iskustva naših stručnjaka i empirijskih opservacija prikupljenih tijekom obuke u Palermu. Odlučili smo izdvojiti pet osnovnih metodoloških uvida:

1. Budite vješt voditelj radionice

U aktivnostima pripovijedanja, učesnici se uključuju u interakcije i diskusije koje uključuju, do neke mjere, njihov privatni život i svjetonazole. To je osjetljivo područje, jer stvari lako mogu izmaknuti kontrolu ili postati napete. Predlaganje i vođenje takvih aktivnosti zahtjeva snažne vještine vođenja i komunikacije. Uloga voditelja nije samo nadziranje izrade zadatka, već aktivno učešće u njemu kao posrednika. Trebaju poticati razgovore koji su usmjereni prema dogovorima, uz minimalno i neutralno interveniranje. Provoditi aktivnosti vezane za traumu također zahtjeva poznавanje psihologije i posebnu obuku. U svim slučajevima, voditelj radionice treba imati na umu da služi zajednici. Njihova volja i interesi trebaju ostati po strani.

2. Stvorite siguran prostor

Siguran prostor je sredina u kojoj nijedna osoba ili grupa ne osjeća da ih se može suditi, diskriminirati ili označavati zbog izlaganja dijela sebe. U kontekstu pripovijedanja, to znači stvaranje atmosfere otvorenosti i povjerenja koja će potaknuti učesnike da govore iskreno. Mnoge praktične stvari mogu se učiniti: dinamični i neformalni načini za pokretanje razgovora da bi se oslobodili sramote i stida, raznolike aktivnosti kako bi se osiguralo da se svako osjeća ugodno i ovlašteno da govori, ili provođenje igara koje se bave emocijama, potiču empatiju i pomažu u prevazilaženju barijera među učesnicima. Budući da je sigurnost osjećaj, nema definitivan način da se on inspiriše kod drugih. Na voditelju radionice je da pronađe način.

3. Upoznajte svoju publiku

Dio rada voditelja radonice je prikupljanje informacija o publici ili ciljnoj grupi koja će izvoditi aktivnosti. Poznavanje dobi učesnika, uloge u društvu i zajednice kojoj pripadaju početna je tačka za razumijevanje njihove kulture, historije i aktuelnih problema. To je osnovno za odabir aktivnosti koje će učinkovito služiti cilju koji je zajednica postavila. Iako većina aktivnosti pripovijedanja može imati višestruke svrhe, neće svaka zajednica imati koristi od bilo koje aktivnosti.

4. Osmislite plan

Pripovijedanje je najefikasnije kada je strukturirano na putanji koja postepeno omogućava razumijevanje, dijalog i korijene za promjene da se postepeno pojave. Takve putanje moraju biti pažljivo izgrađene od strane voditelja radionice koji ima jasno i nepričasno razumijevanje stanja, pozadine i želja učesnika. Neke aktivnosti olakšavaju trenutke razmišljanja, jedne služe kao suočavanje, a druge omogućavaju emocionalno povezivanje. Na voditelju radionice je da kreira plan gdje svaka aktivnost djeluje kao korak ka cilju, i gdje učesnici imaju više prilika da se vrate istim temama iz različitih uglova. Struktura plana trebala bi omogućiti učesnicima da se mirno pomire jedni s drugima, idealno oslobađajući voditelja od intervencija. Izgradnja balansiranog i promišljenog plana zahtijeva mnogo razmišljanja i vrijednog iskustva. Naravno, svaka grupa zahtijeva plan dizajniran za datu priliku.

5. Prilagodite aktivnosti

Aktivnosti pripovijedanja nisu urezane u kamen. One predstavljaju upute koje su u drugim slučajevima uspjele služiti pravom cilju. Međutim, na osnovu potreba publike, kulturne specifičnosti ili materijalnih ograničenja, voditelj radionice može morati modificirati aktivnosti. Važno je imati na umu koji je cilj. Ako modifikacija odgovara cilju, onda je legitimno napraviti modifikacije. Na voditelju je da ima mudar sud o situaciji, i da ne na njega ne utiču okolnosti ili njegov položaj. Aktivnosti će se nalaziti u odjeljku "Operativni kurikulum" ovog priručnika.

4. TEHNIKE

SLAVLJENJE RAZNOLIKOSTI

Eksplisitno povezano sa društvenom inkluzijom, ističe bogatstvo razlika među pojedincima i zajednicama promovišući inkluzivnost i izazivajući postojeće i potencijalne stereotipe.

Osigurava da se različiti glasovi i perspektive predstave prilikom kreiranja narativa. Raznolikost je tako uključena kako u opisu tema i postavki, tako i u karakteristikama likova.

Kolaborativno pripovijedanje pomaže u promicanju slavljenja raznolikosti i doprinosi osnaživanju svakog pojedinca. Uključuje različite glasove u procesu stvaranja narativa. Štoviše, implicitno vodi ka izazivanju stereotipa i njihovom prevrtanju kako bi se ponudile nekonvencionalne perspektive.

Kao zaključak, ova tehnika namjerno predstavlja raznolikost publike i osnažuje zajednice. Prihvatajući i ističući raznolikost, pripovjedači izazivaju stereotipe i ističu vrijednost raznolikosti u ljudskim iskustvima.

KRUGOVI PRIPOVIJEDANJA: Krug oprosta

Tehnika krugova pripovijedanja koristi kolaborativni pristup zasnovan na praksama izgradnje zajednice. Osobe se ohrabruju da pronađu zajednička tla i razumijevanje dijeleći svoje lične priče s drugima. U okviru kreativnog procesa, učesnici doprinose stvaranju sigurnog okruženja koje pomaže prevazići predrasude u vezi sa pozadinom, iskustvima i perspektivama te promovira inkluzivnost. Grupama učesnika također se preporučuje da vježbaju svoje vještine aktivnog slušanja, uključujući praksu empatije.

Krugovi pripovijedanja često uključuju prakse koje podsjećaju na rituale i ceremonije. Ovi elementi se odnose na potrebu za označavanjem početka i kraja sesija kako bi se unaprijedila konstrukcija svetog prostora. To stvarno pomaže govornicima da postave granice vremena i prostora unutar kolektivnog emocionalnog procesa iscijeljenja.

Unutar krugova pripovijedanja, krug oprosta opisuje specifičan proces koji ima za cilj poticanje učesnika da istraže oprost i izgradnju oprosta unutar sebe i prema drugima, teži emocionalnom oslobođanju.

Učesnici se okupljaju u nemetljivom okruženju koje pruža podršku i tako grade osjećaj međusobne podrške i zajednice, jačajući veze povjerenja. Kroz ovaj proces, oprost može biti doživljen i izražen. Dolazi zajedno s drugima, samima sobom, ili čak sa apstraktnim konceptima ili fiktivnim situacijama.

Na kraju sesije i zaključenja kruga, učesnici se mogu okupiti kako bi priznali kolektivno putovanje oprosta koje su doživjeli. Također, mogu iskoristiti ovaj trenutak da izraze

zahvalnost za priliku da slušaju, podržavaju, budu slušani i podržani. Ovaj osjećaj završetka jača veze stvorene unutar kruga i pruža osjećaj rješenja i iscjeljenja.

PRIPOVIJEDANJE U ZAJEDNICI

Pripovijedanje ne zahtijeva uvijek siguran i posvećen prostor, već se može izvoditi i tijekom drugih događaja. U ovim okvirima, događaji služe kao platforma za članove zajednice da se povežu i unaprijede svoj osjećaj pripadnosti zajednici. Inkluzivnost i raznolikost su lajtmotiv ove tehnike, uz formate otvorenog mikrofona i intimnu atmosferu. Pozadina može biti različita, ali voditelji i domaćini moraju biti različiti, a interaktivni elementi trebaju biti uključeni. Štoviše, krugovi pripovijedanja su vrijedno sredstvo u ovom konceptu.

Pripovijedanje u zajednici, kada se izvodi tijekom događaja, može imati značajnu ulogu u jačanju zajednica, promoviranju razumijevanja i slavljenju raznolikih glasova koji čine narative zajednica. Format otvorenog mikrofona, u ovom slučaju, može biti opcija. Labava struktura i odsustvo specifičnih vremenskih okvira ostavlja prostor za spontanost, igru i kolektivnu konstrukciju značenja.

Bilo da je postavka intimna ili javna, pripovijedanje u zajednici igra temeljnu ulogu za osjećaj jedinstva, pripadnosti i sličnosti koji drže zajednicu na okupu.

KONTRA-NARATIVI I DEKONSTRUKCIJA

Kontra-narativi su ključni elementi tijekom procesa transformacije konflikta. Oni su moći alati za rastavljanje štetnih zajedničkih narativa koji doprinose ili mogu doprinijeti stvaranju predrasuda i kristalizaciji stereotipa. Cilj ove tehnike je stvaranje alternativnih narativa koji bi mogli promovisati međusobno razumijevanje i suradnju između pojedinaca i grupa.

Prije svega, korisno je identifikovati dominantne narative u konfliktu. Zatim bi trebali biti dekonstruirani kritičkom analizom s ciljem da se rasklope njihovi konstitutivni dijelovi. Nakon što je završena ova prva faza, učesnici mogu i trebaju dovesti u pitanje legitimnost perspektiva i stavova uklopljenih u dominantne narative koje su otkrili i analizirali. Uređivanjem ovih narativa, donoseći različite perspektive, mogu pružiti nijansirano razumijevanje konflikta.

U ovom kontekstu, fundamentalno je humanizirati druge (bilo pojedince ili grupe) prezentirajući realistične narative. Kada se to učini, učesnici mogu kreirati kontra-narative kao akt otpora konfliktu, nudeći alternative glavnim pričama. Čak i ako je konfliktno, diskusija nikada ne bi smjela napustiti poštovane norme i svijest da nema konačne istine. Krajnji cilj je olakšati dijalog, raspravu i cijeniti kompleksnost svijeta.

KREATIVNA UMJETNIČKA TERAPIJA

Ekspresivna ili kreativna umjetnička terapija opisuje uključivanje kreativnih i umjetničkih aktivnosti za promicanje emocionalnog, fizičkog i psihičkog blagostanja. Ova tehnika je prepoznala terapeutske prednosti bavljenja umjetničkim izražavanjem. Trebali bi ga provoditi iskusni i kvalifikovani praktičari, uglavnom terapeuti.

Pristupi bi trebali biti brojni i raznoliki, jer je svaka kreativna tehnika nekima bolja, a drugima lošija. Ohrabruje se praksa koja integriše um i tijelo, kao i izražavanje i predstavljanje emocija.

EMOCIONALNA REGULACIJA

Pristupi emocionalnoj regulaciji uključuju korištenje narativnog stvaranja i pripovijedanja za istraživanje, izražavanje i na taj način reguliranje emocija. Često se koristi za postizanje efikasnijeg upravljanja emocijama kod pojedinaca koji imaju za cilj razumjeti način na koji se osjećaju. Može biti korisna u rješavanju sukoba, da otvori put za zajednički krug pripovijedanja.

Pojedinci stvaraju narative koji im pomažu da opišu svoje emocije. Njihova osjećanja sada mogu biti na sceni i ostatak publike ih može vidjeti. Ove emocije se mogu lako identificirati, a druge mogu pomoći u označavanju i poboljšanju jasnog razumijevanja osjećaja kako na individualnom tako i na kolektivnom nivou.

Eksternalizirajuće emocije dopuštaju pojedincima da smanje osjećaj da su preplavljeni ili konzumirani njima. Vjerovatno će se pojaviti pokretači i uzroci povezani s emocijama, što će pružiti priliku da se razumiju okolnosti nečijih emocija i da se radi na njihovoj regulaciji.

PRIČANJE PRIČA VOĐENO EMPATIJAMA

Ova tehnika je fundamentalna ako je volja facilitatora da izazove i njeguju empatiju u svojoj publici. Stvara duboke emocionalne veze između glavnih likova priča i pojedinaca koji čine publiku. Konkretno, ovaj pristup pomaže u razbijanju društvenih i kulturnih barijera osiguravajući da publika može pronaći likove u priči koje će povezati i na taj način potaknuti na međusobno razumijevanje.

To je maštovit pristup koji ima za cilj da poboljša identifikaciju pojedinca ili grupe sa likom. Stoga koristi živopisan opis i slike. Zahvaljujući ova dva elementa, iskustva likova su detaljno prikazana, omogućavajući publici da se uključi u neku vrstu imenzivnog iskustva identifikacije. Štoviše, može se pružiti više perspektiva kako bi se omogućilo pričama da emocionalno odjekuju sa ciljnom publikom.

Ovaj proces često poboljšava vizualizaciju i dijeljenje ranjivosti i stvara osjećaj autentičnosti koji pomaže u stvaranju osjećaja pripadnosti zajedničkom čovječanstvu. Publika se tako podstiče da se uključi u proces društvene inkluzije, kroz procese identifikacije i stvaranja priča.

PRIČA OČI U OČI

Ova tehnika u osnovi ima za cilj pružanje pristupa, a ne specifične metodologije. U stvari, savjetuje pripovjedaču da održi direktni kontakt očima s publikom kroz naraciju, čineći je zadivljujućom i motivišućom.

Pripovijedanje oči u oči stvara intimnu vezu između publike i pripovjedača, čime se pospješuje stvaranje veza povjerenja, kredibiliteta pripovjedača i njegovog/njenog/njihovog narativa. Privlači pažnju i prenosi iskrenost, dvije bitne karakteristike komunikacije koja će uključiti emocionalnu rezonancu.

Kao pristup, pričanje priča oči u oči omogućava učesnicima i facilitatorima da se prilagode reakcijama jednih drugih i pronađu zajedničke osnove za slaganje i izgradnju značenja. Rezultat je dublja povezanost i stvaranje efektnijeg diskursa.

PORODIČNO NASLJEĐE

Pripovijedanje o porodičnom nasleđu ima ulogu u očuvanju kulture i porodičnom ili zajedničkom povezivanju. Ipak, koristi se i kao moćno sredstvo za rješavanje sukoba. Može se primijeniti i za liječenje traume. Ova metodologija pripovijedanja može se koristiti i u početnoj i u završnoj fazi procesa iscijeljenja. Kroz dijeljenje priča, zapravo, pojedinci se mogu pozabaviti prošlim sukobima unutar svojih porodica ili direktno ili indirektno dodirnuti svoje zajednice, i mogu pomiriti razlike dijeleći osobne i kolektivne emocije. Zatim bi pojedinci i zajednice trebali krenuti na put ka iscijeljenju i pomirenju.

Primijenjeno na rješavanje konfliktata, pripovijedanje o porodičnom nasleđu može omogućiti članovima da se ponovo osvrnu i reinterpretiraju kolektivne istorijske događaje, podstičući konceptualizaciju novih perspektiva i na taj način razumijevanje. Otvorenim razgovorom o prethodnim sukobima i njihovom uticaju na porodičnu dinamiku, pojedinci mogu da se suočuju sa iskustvima drugih, podstičući iscijeljenje i suočeće. Kroz dijalog i međusobno pripovijedanje, porodice mogu identificirati zajedničke osnove, uspostaviti veze povjerenja i raditi na rješavanju tekućih i prošlih tenzija.

Pripovijedanje o porodičnom nasleđu također može biti od pomoći kada se pristupi procesima iscijeljivanja trauma unutar porodice. Priče o preživljavanju i otporu mogu ojačati osjećaj pripadnosti i poboljšati zajedničku sliku porodičnih veza. Pripovijedanje može, u ovom slučaju, pomoći u potvrđivanju zajedničkih iskustava i procesnih trauma koje su se možda dogodile čak i u prošlim generacijama koje zajednički liječe sadašnje i prošle rane. U ovoj situaciji stvara se okruženje podrške i pojedinci se konačno mogu osjećati prihvaćenim i osnaženim u pogledu svojih trauma kako unutar tako i izvan grupe nuklearne porodice.

U zaključku, pripovijedanje o porodičnom nasleđu je moćna metodologija koja se koristi u slučaju transformacije sukoba i/ili iscijeljivanja traume unutar grupa, plemena ili porodica.

Pomaže svojim članovima da preispitaju historijske narative i vodi ka prevazilaženju sukoba zahvaljujući empatiji i aktivnom slušanju, u cilju pomirenja.

FUTURE StoryTELLING

Ova narativna tehnika predviđa alternativne budućnosti za rješavanje sadašnjih sukoba ili divergentnih perspektiva i promoviranje kolektivnog liječenja traume i rješavanja sukoba. Uključuje umijeće narativa koji mogu ili trebaju dovesti u pitanje glavne tokove perspektiva osnaživanjem djelovanja i sposobnosti pojedinaca. Ove priče bi trebale olakšati dijalog i potaknuti nadu za buduće generacije i akcije. Na taj način promovišu otpornost.

Učesnici tako kolektivno zamišljaju pozitivne rezultate za sadašnje probleme i istražuju inovacije u budućnosti. Oni preoblikuju narrative i pokušavaju pronaći zajedničke osnove, radeći zajedno na pomirenju.

ARHETIP HEROJSKOG PUTOVANJA

Arhetip herojskog putovanja je strukturirani proces pripovijedanja koji koristi mitove, legende i priče iz različitih kultura. To je okvir koji se može prilagoditi i koji mora odjeknuti kod publike. Njegov cilj je da prikaže izazove publike, puteve rasta i trijumfe na njihovim životnim putovanjima na putu heroja.

Faze arhetipa uključuju poziv na avanturu (heroj prima poziv da napusti običan svijet i krene na avanturičko putovanje), odbijanje poziva (heroj se može oduprijeti pozivu zbog straha ili nevoljnosti da napusti zonu udobnosti), susret s mentorom (heroj nailazi na vodiča koji pomaže na putovanju), prelazak praga (heroj se svjesno upušta u avanturu), testovi i neprijatelji (heroj se suočava s izazovima i stiče iskustvo u odnosu prema neprijateljima), pristup najdubljem pećina (heroj se suočava sa značajnim izazovom), iskušenje (heroj prolazi test za koji je potrebna hrabrost), nagrada (heroj dobija nagradu - znanje, moć ili ostvarenje), put nazad (heroj kreće na putovanje natrag u običan život), uskrsnuće (heroj se suočava s konačnim izazovom da dokaže vještine stečene tijekom putovanja), povratak s eliksirom (heroj se vraća u običan svijet sa sredstvom koje će koristiti u budućnosti i dijeliti).

Učesnici tako integrišu priču o junaku sa svojim ličnim brigama i iskustvima, rezonirajući sa pričom i njenim pozitivnim ishodom i podstičući kolektivno dijeljenje emocija u pravcu pomirenja.

ŽIVOTNA VREMENSKA LINIJA

Životna vremenska linija ima za cilj kontekstualizirati značajne događaje, iskustva, traume i prekretnice kroz vizualnu reprezentaciju kako bi se mapirao hronološki slijed događaja u životima pojedinaca i kolektiva.

Ova tehnika se može koristiti za olakšavanje samorefleksije i može pomoći voditelju da stekne uvid u živote i traume učesnika. Izuzetno osjetljiva, ova vremenska linija se može koristiti tijekom procesa zacjeljivanja traume kako bi se pomoglo pojedincima da procesuiraju i shvate traumatična iskustva. Može se raditi u kolektivnom i individualnom okruženju. Štaviše, ova vremenska linija se može kreirati digitalnim ili analognim alatima, uključujući upotrebu simbola, kodiranje ili kodiranje bojama.

Uopšteno slijede tri koraka: identificiranje ključnih događaja njihovim navođenjem, postavljanje tih događaja hronološkim redom stvarajući linearnu predstavu života pojedinca i dodavanje detalja, emocija i razmišljanja povezanih sa svakim događajem kako bi se pružila sveobuhvatnija slika njihovih iskustava.

Završava se dijeljenjem ličnih životnih linija svakog od njih u slučaju kolektivnih sesija. Ponekad facilitatori također mogu uspostaviti temu za diskusiju na plenarnoj sjednici.

NARATIVNO POSREDOVANJE

Priče mogu transformisati i često preoblikovati narative sukobljenih strana. Korištena u rješavanju sukoba, ova tehnika se fokusira na transformativni potencijal priča. Posebno, pojedinci koproduciraju svoju stvarnost kroz priče koje pričaju sebi i drugima o svojim iskustvima i životima.

Narativno posredovanje olakšava stvaranje kolaborativnog procesa u kojem strane koje su u sukobu u sadašnjim trenucima mogu koautori zajedničkog narativa koji osporava glavni narativ mržnje. Ova priča bi trebala promovirati razumijevanje i težiti rješavanju.

Ovaj pristup se sastoji od nekoliko koraka: počinje priznavanjem različitih pozadina koje pojedinci imaju i prepoznavanjem subjektivne prirode narativa i stvaranjem prostora izražavanja zahvaljujući posrednicima. Oni također vode učesnike u ispitivanju osnovnih uvjerenja, vrijednosti i emocija koje doprinose njihovim pričama. Kasnije, zahvaljujući posrednicima, narativno posredovanje identificira i rješava štetne narative koji mogu produžiti sukob. Tada počinje proces dekonstrukcije, zajedno sa zajedničkom rekonstrukcijom.

To svakako podrazumijeva da se učesnici dobrovoljno pridružuju ovom procesu saradnje, inače bi cjelokupna efikasnost procesa mogla biti ugrožena.

NARATIVNA TERAPIJA

Korištena u terapijskim okruženjima, ova tehnika se fokusira na priče koje ljudi izmišljaju i pričaju kako bi opisali svoje živote i traume, te značenje koje te priče stvaraju za pojedince i kolektiv.

Ovaj pristup su osamdesetih godina prošlog vijeka razvila dva američka psihologa, White i Epston, a zasniva se na pretpostavci da pojedinci reinterpretiraju i rekonstruiraju priču koju kreiraju pridajući različita značenja prema scenariju.

Ključni elementi ove metodologije uključuju eksternalizaciju problematičnog pitanja ili problema kako bi ga drugi mogli percipirati kao odvojenog od pojedinca. Dekonstrukcija ograničavajućih narativa je takođe fundamentalna i predstavlja osnovu za rekonstrukciju i izgradnju višestrukih perspektiva.

Kao zaključak, ova metodologija može informirati pristupe suradnje koji prepostavljaju kulturnu osjetljivost kao smjernicu i priznajući svakog pojedinca ili zajednicu.

LIČNI NARATIVI

Lični narativi potiču učešće pojedinaca koji će podijeliti svoje priče, iskustva i perspektive. To je moćno sredstvo za postizanje društvenih promjena i inkluzije jer omogućava autentične reprezentacije različitih glasova, često uvodeći razumijevanje i povezanost među učesnicima kao osnovu za angažman.

Neki od ključnih aspekata povezani su s inspirativnim ishodom koje ova tehnika može imati i modeliranjem. Zapravo, lični narativi mogu inspirisati druge povećanjem otpornosti. Štaviše, promoviše dijalog, pozivajući učesnike da diskutuju i ponovno definiraju osnovna značenja zajedničkih priča. Također ima obrazovnu vrijednost i može pomoći u stvaranju empatije i međusobnog poštovanja, što je osnova za prakse izgradnje zajednice. Lični narativi su također povezani sa interseksionalnošću. Višestruke perspektive razbijaju stereotipe i smanjuju kulturološke predrasude.

Kao zaključak, oni osnažuju pripovjedače. To može biti ključno u slučaju marginaliziranih ili nedovoljno zastupljenih grupa.

PODKAST

Podkasti su tehnike pripovijedanja koje se mogu koristiti u svim fazama procesa iscijeljivanja traume. Olakšava proces ozdravljenja kroz opis trauma i dijeljenje sa drugima, bilo da su oni prijatelji ili javnost.

Podkasti mogu pomoći u stvaranju sigurnog okruženja koje podržava ljude da se osjećaju razumjeli kada se suoče s traumatskim iskustvima. Dijeljenje bez potrebe da se pojavljujete u videu ili fotografijama, korištenje zapisa glasova u sigurnom okruženju sigurno pojačava katarzu.

Podcasti se također mogu koristiti za podizanje svijesti o doživljenim traumama, a mogu postati i korpus znanja za razmjenu i na taj način edukovati ljude o proživljenim iskustvima.

Štaviše, podkasti mogu povezati ljudе, prevazilazeći granice država i podsticati osnaživanje na globalnom nivou, stvarajući zajednicu podrške koja zajedno leči inspirisana nadom.

LIKOVИ

Cilj ovog pristupa je poboljšati identifikaciju publike u procesu naracije. Stvaranje likova predstavljenih u pričama treba da odjekne kod publike. Uopšteno, likovi treba da njeguju osjećaj povezanosti i empatije među učesnicima. U zavisnosti od cilja sesije, može premostiti praznine i izazvati glavne stereotipe. Ova tehnika je identifikovana kao efikasna u kontekstima u kojima facilitatori imaju za cilj socijalno uključivanje.

Ovaj pristup se sastoji od nekoliko ključnih aspekata. Konkretno, reprezentacija likova treba da odražava različite pozadine i iskustva. Takođe treba da bude što je moguće više interseksionalan, oslikavajući kulture, etničke pripadnosti, spol i sposobnosti. Drugi fundamentalni aspekt je vezan za zastupljenost različitih socio-ekonomskih pozadina kako bi se proširilo učešće na različite komponente društva.

Ova tehnika također pokušava da omogući povezanost prikazujući realistične izazove i borbe. Humanizacija likova pomaže procesima identifikacije unutar publike. Narativi vezani za likove često opisuju zajednička ljudska iskustva, naglašavajući zajedničke osnove, kao što su ljubav i gubitak, prijateljstvo i rast.

Kao zaključak, tehnika Likovi uključuje proces rasta i razvoja lika i na taj način omogućava vezu između publike i likova koji idu na transformativna putovanja. Također omogućava likovima da pozitivno rezoniraju s pojedincima iz različitih kulturnih sredina i da koriste inkluzivni jezik iz interseksionalne perspektive.

NARATIVI RESTORATIVNE PRAVDE

Ovi narativi se fokusiraju na popravljanje štete uzrokovane sukobima. Oni promoviraju iscjeljenje i pomirenje među pojedincima. Umjesto naglašavanja kazne, restorativna pravda nastoji odgovoriti na potrebe žrtava i počinitelja, uključujući i širu zajednicu, koja je identificirana kao pozitivan akter koji može olakšati komunikaciju, poboljšati razumijevanje i potaknuti odgovornost.

Ključni aspekti restorativne pravde uključuju kolektivno priznanje štete, opis priča žrtve, kao i priče počinitelja. Štaviše, uključenost zajednice i korištenje kolaborativnog pripovijedanja takođe može dovesti do pozitivnog ishoda u smislu rješavanja sukoba i kolektivnog iscjeljenja. Zajednice učestvuju u opisu odgovornosti i mogu proširiti teren za izvinjenje, oprost i pomirenje. Uloga zajednica može biti fundamentalna i u slučaju reintegracije i evaluacije prestupnika i može poboljšati kolektivna razmišljanja o šteti.

POZORIŠTE POTLAČENIH

Pozorište potlačenih je tehnika koju je razvio Brazilac Augusto Boal. To je popularno obrazovanje u zajednici koje koristi pozorište za transformaciju. Cilj je podsticanje dijaloga, razmišljanje i provođenje akcije.

Mandela centar za promjene to opisuje na sljedeći način:

“Izvorno razvijena iz Boalovog rada sa seoskom i radničkom populacijom, sada se koristi u cijelom svijetu za društveni i politički aktivizam, rješavanje sukoba, izgradnju zajednice, terapiju i vladino zakonodavstvo. Inspirisan vizijom Paula Freirea i njegovom značajnom raspravom o obrazovanju, Pedagogija potlačenih, T.O. poziva na kritičko razmišljanje. Radi se o analizi, a ne o prihvatanju, preispitivanju nego o davanju odgovora. Takođe se radi o „glumi“, a ne samo o pričanju. U T.O.-u, publiku ne čine gledaoci, već „spektaktori“. Kroz evokativni jezik pozorišta, svi su pozvani da iznesu svoje mišljenje o problemima koji su u pitanju. Boalove knjige su prevedene na preko 35 jezika, a djelo zrači iz njegovih centara u Rio de Žaneiru i Parizu, kao i Vankuveru, Torontu, Engleskoj, Indiji, Njemačkoj, Austriji, Švedskoj, Holandiji, Italiji, Koreji, Burkini Faso, Porto Riku i mnogi drugi. U SAD, aktivni centri se mogu naći u Njujorku, Omahi, Los Andelesu i Port Townsendu (WA). Također ga praktikuju na osnovnom nivou nastavnici, socijalni radnici, terapeuti i aktivisti širom svijeta.”

Pozorište potlačenih ima za cilj da podstakne dijalog između uključenih strana. Tada predviđa proizvodnju svijesti i konkretne akcije. To nije didaktička metodologija, već naglašava važnost kritikovanja struktura moći putem promocije kritičkog mišljenja. Krajnji cilj je podsticanje stvaranja nepristrasnog okruženja za učenje.

Sam Augusto Boal opisuje nekoliko tehnika:

- Novinski teatar
- Nevidljivo pozorište
- Foto-teatar
- Forum teatar
- Duga želja
- Zakonodavni teatar

PRIČAVANJE PRIČA O TRAUMAMA

Ova tehnika priповijedanja često se spominje zajedno s narativnom terapijom. Integrira nekoliko psiholoških tehnika i osmišljena je tako da bude osjetljiva na potrebe i iskustva pojedinaca koji su pretrpjeli preživjeli traume.

Pomaže preživjelima da shvate svoja iskustva, a djeluje i kao oblik izlaganja bolnim uspomenama ili postupcima. Ključno je dati prioritet sigurnosti. Izgradnja povjerenja i osnaživanje pojedinaca je nulta faza prije stvarnog angažmana u priповijedanju zasnovanom na traumi. Stvaranje sigurnog okruženja također može biti dio sesije, omogućavajući

pojedincima da minimiziraju rizik od retraumatizacije i omogućavajući im da duboko istraže svoja osjećanja.

Neki od ključnih elemenata ove tehnike uključuju prioritet izgradnje sigurnih i povjerljivih okruženja, zajedno sa stvaranjem i zajedničkim uspostavljanjem smjernica za osiguranje emocionalne sigurnosti. Zahvaljujući tome, pojedinci se mogu osjećati poštovano u svojoj autonomiji i udobnosti kada otkrivaju detalje svojih trauma. Drugi ključni element i odgovornost facilitatora je izbjegavanje pritiska na pojedince podsticanjem nemametljivog pristupa. U toj mjeri, toplo se preporučuje korištenje otvorenih pitanja i govora tijela, pomjerajući fokus sa žrtve na preživljavanje i osnaživanje.

Ova tehnika je također uključivala kolaborativno priopovijedanje, čime se omogućava prostor pojedincima da isprave ili preusmjere narativ po potrebi.

Nove tehnologije za priopovijedanje

Vizualni i digitalni alati su sve više integrirani u naše obrazovne sisteme, a možemo pretpostaviti da bi i priopovijedanje bilo dio ovog inovativnog procesa ako bi se integriralo sa najnovijim tehnološkim dostignućima.

Prema podacima prikupljenim u našim anketama i fokus grupama, ljudi su izrazili želju da vide kako se priopovijedanje razvija u smislu tehnološke i evolucije vođene umjetnom inteligencijom.

Imerzivne tehnologije, kao što su virtuelna stvarnost (VR) i proširena stvarnost (AR) spominju se kao alati koji mogu dovesti priopovedanje u sljedeću fazu, povećavajući učešće ljudi. Štaviše, alati zasnovani na umjetnoj inteligenciji mogu pomjeriti granice kolaborativnih i participativnih narativa izvan tradicije. Buduće priopovijedanje može biti međukulturalno i prekogranično zahvaljujući korištenju VR i AR tehnologija.

Transmedijsko priopovijedanje i neuro-priopovijedanje također bi se mogli istražiti u bliskoj budućnosti, prevazilazeći jaz između zemalja, ruralnih i urbanih zajednica i zona sukoba. Alati također imaju mogućnost da personaliziraju iskustva, te tako mogu doprinijeti stvaranju individualnih i kolektivnih narativa.

Prema Enciklopediji Treccani, transmedijsko priopovijedanje opisuje priču ispričanu korištenjem različitih medija, u kojima svaki pojedinačni tekst nudi specifičan doprinos koji je ključan za cijeli narativni kompleks. U idealnom modelu transmedijskog priopovijedanja, svako sredstvo se koristi na najbolji mogući način. Kao svaki proizvod konvergencije, transmedijsko priopovijedanje predviđa ekspanziju naracije i dijegezu od strane industrije, uz odličnu suradnju gledatelja i priopovjedača.

Neuro-priopovijedanje, benigno korišteno i iz specifičnog programa Visokog vijeća za izbjeglice Ujedinjenih nacija, odnosi se na istraživanje o kapacitetu priča koje stimulišu neuronsko povezivanje, a koje je proveo dr. Uri Hanson na Univerzitetu Princeton.

U našem hiperpovezanom svijetu, naše priče mogu sačuvati siguran prostor za intimnost i individualnost, gdje svako od nas može izraziti osjećaje, strahove i nadu.

Korištenje alata i tehnologija generiranih umjetnom inteligencijom, zajedno s kolektivnom i suradničkom perspektivom, može poboljšati sudjelovanje i razviti nove stimulacije za naš mozak, podstičući naše međusobno razumijevanje i komunikacijske vještine.

5. RIJEČI ZNAČE

Kolektivni narativ

Kolektivni narativ se odnosi na zajedničke priče i interpretacije koje grupa ljudi kolektivno stvara kako bi dala smisao svojim iskustvima i uspostavila zajedničko razumijevanje svog identiteta i mesta u društvenom svijetu.

Rješavanje sukoba

Konflikt je u društvenim naukama zamišljen kao antagonistički odnos između pojedinaca i/ili kolektiva, u nadmetanju za posjedovanje, korištenje ili iskorištavanje dobara dostupnih za zadovoljavanje potreba (Treccani, 2024).

Razrješavanje sukoba se stoga odnosi na procese kojima se ti antagonistički odnosi rješavaju. Obuhvata sistematsku primjenu strategija koje imaju za cilj ublažavanje, upravljanje i transformaciju sukoba u društvu. Ujednjene nacije su obezbijedile sveobuhvatan okvir za rješavanje sukoba u cilju održivog razvoja broj 16 „Mir, pravda i jake institucije“. Prema ovoj definiciji, rješavanje sukoba uvijek treba uključivati promociju socijalne pravde, jednakosti i kolektivnog pristupa dugoročnom miru koji podstiče inkluzivne i participativne procese.

Ublažavanje sukoba i seciranje njihovih ključnih elemenata mora ići uz analizu strukturnih nejednakosti i neravnoteže moći. Zapravo, sukobi se ne mogu riješiti samo brisanjem površnih antagonizama. Posebno, u slučaju društvenih sukoba, rješavanje kulturnih razlika je fundamentalno.

Transformacija sukoba

Transformacija sukoba je srednja faza životnog ciklusa sukoba. Stoga je to dinamičan i participativan proces u kojem se pojedinci i zajednice uključuju u cilju promjene prirode sukoba. Transformacija sukoba podrazumijeva prelazak sa praktičnog rješavanja problema na rješavanje temeljnih i sistemskih uzroka. Glavna karakteristika transformacije sukoba je vezana za konstruktivni pristup. Daleko od toga da je N-ti kolektivni destruktivni pristup, on ide dalje od toga predlažući inovativnu konstruktivnu teoriju za transformaciju sukoba koji je u toku. Ova dugoročna strategija treba da bude održiva i interseksionalna.

Transformacija sukoba stoga podrazumijeva korištenje međusobnog razumijevanja, odnosa i izgradnje povjerenja među strankama, osnaživanje i marginaliziranih mirovnih grupa i ranjivih komponenti društva, snažnu i transverzalnu upotrebu kulturološke osjetljivosti i participativni pristup donošenju odluka. Štaviše, u takvim procesima je potreban zajednički cilj za sistemske promjene i dobrovoljno pridržavanje ovih principa.

Ljudska prava

Ljudska prava su prava inherentna svim ljudskim bićima, bez obzira na rasu, pol, nacionalnost, etničku pripadnost, jezik, vjeru ili bilo koji drugi status. Ljudska prava uključuju pravo na život i slobodu, slobodu od ropstva i torture, slobodu mišljenja i izražavanja, pravo na rad i obrazovanje i još mnogo toga. Svako ima pravo na ova prava, bez diskriminacije. (Ujedinjene nacije)

Socijalna inkluzija

Socijalna inkluzija je proces poboljšanja uslova pod kojima pojedinci i grupe učestvuju u društvu – poboljšanje sposobnosti, mogućnosti i dostojanstva onih koji su u nepovoljnem položaju na osnovu njihovog identiteta. (Svjetska banka)

Liječenje traume

Prema Judith Lewis Herman, cilj liječenja traume je da žrtvama pruži osjećaj da ponovno imaju kontrolu nad svojim životima. Herman identificira tri faze kroz koje žrtve traume prolaze kao dio procesa iscjeljenja: sigurnost, priznanje i ponovno povezivanje. Ova definicija se jasno odnosi na psihološki domen traume. Društveno govoreći, iscjeljenje traume je proces koji uključuje adresiranje traumatskih iskustava i posljedični oporavak.

Američko udruženje psihologa (APA) definira traumu kao emocionalni odgovor na užasan događaj. APA također spominje da su šok i poricanje tipični nakon tog događaja i identificira dugoročne reakcije kao nepredvidive emocije, flashbackove, zategnute odnose, pa čak i fizičke simptome.

Izlječenje traume ima za cilj da podrži nečije putovanje ka oporavku. Konkretno, sastoji se u identificiranju i razumijevanju traume i njenog utjecaja, kako na pojedince tako i na njihov kolektiv. Implementacija pristupa zasnovanog na traumi je ključ za izgradnju sigurnog okruženja sa podrškom. Liječenje traume se često opisuje kao visoko individualiziran proces, zbog činjenice da su traume jedinstvene. Bez obzira na to, traume mogu uključiti čitave zajednice ili regije, a društveno ili komunitarno vodstvo u ovim slučajevima može pomoći u informiranju pojedinaca i zajednica u isto vrijeme. U slučaju da traume ne uključuju samo pojedinca, već i zajednice ili društva, od suštinske je važnosti da se integriraju sa društvenom podrškom, podstičući otpornost i dijeleći tehnike koje mogu osnažiti ove narode u smislu kulturološke osjetljivosti i suočavanja s traumama.

6. OPERATIVNI KURIKULUM

Ovdje ćete pronaći osam tehnika pripovjedanja, a za svaku od njih će biti razvijene i detaljno opisane po dvije aktivnosti.

1. Tehnika pripovijedanja životne priče kroz vremensku liniju

a) Šta imamo zajedničko?

Naziv sesije	Šta imamo zajedničko?
Vrijeme trajanja	110 minuta
Nivo težine	Srednje teško
Implementacija	Facilitator okuplja učesnike nakon što ih je odabrao putem procesa intervjuja istražujući njihovu spremnost za aktivnost samorefleksije u sigurnom okruženju. Facilitatori ih pozivaju da na papiru predstave svoje živote sa ključnim događajima, pozitivnim i negativnim iskustvima. Zatim, facilitator podstiče refleksiju o zajedničkim temama i razlikama, olakšavajući neutralnu grupnu diskusiju kako bi proširio prostor za sigurnu komunikaciju i pripremio učesnike za dalje kolektivne refleksije i sesije tretmana trauma.
Pozadina	Učesnicima se ohrabruje da podijele neke vrlo lične detalje i događaje iz svog života, zbog čega ih facilitatori kontaktiraju prije sesije i detaljno objašnjavaju potencijalne okidače aktivnosti, osiguravajući svoju ulogu kao rješavača konfliktata.
Svrha sesije	Svrha sesije je podsticanje refleksije o zajedničkim temama i razlikama kako bi se unaprijedilo kolektivno iscjeljivanje od trauma.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none">Izgraditi osnove povjerenjaPodsticati objektivno učešćePrihvatanje prošlosti
Kompetencije koje se obrađuju	<ol style="list-style-type: none">SuosjećanjeSamorefleksijaAktivno slušanje
Metodologija i metode	<ol style="list-style-type: none">Stvaranje sigurnog prostoraFacilitatorima su potrebne vještine aktivnog slušanja i rješavanja konfliktata

Tok sesije	Ova sesija ima za cilj da obuhvati srednju fazu procesa kolektivnog pomirenja. 1. Uvod: Trener objašnjava sesiju (10 minuta) 2. Učesnici crtaju svoju životnu liniju na papiru (40 minuta) 3. Svaki učesnik predstavlja svoju životnu liniju grupi (20 minuta) 4. Grupna diskusija (20 minuta) 5. Izvještavanje (20 minuta)
Potrebni materijali	1. Papiri 2. Boje 3. Stolice 4. Stolovi
Dokument o pozadinji i dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> • The Power of Meaning: Crafting a Life That Matters (E. Esfahani Smith) • Life Story Research (D. P. McAdams, R. Josselson, A. Lieblich) • Narrative Therapy in Practice: The Archeology of Hope (R. Moodley, M. Schabas, D. McIlwain) • The Storytelling Animal: How Stories Make Us Human (J. Gottschall)
Preporuke za buduće trenere	Produbiti znanje o historijskim iskustvima pojedinaca koja mogu poslužiti kao uzorci za kolektivno razumijevanje tehnike pripovjedanja.

b) Da li idemo u istom pravcu?

Naziv sesije	Da li idemo u istom pravcu?
Vrijeme trajanja	100 minuta
Nivo težine	Srednje teško
Implementacija	Facilitator okuplja učesnike, nakon što ih je odabrao putem procesa intervjuja istražujući njihovu spremnost za aktivnost samorefleksije, u sigurnom prostoru. Cilj ove aktivnosti su mladi sa migrantskim pozadinama. Facilitatori ih pozivaju da na papiru predstave put koji ih je doveo do značajnog dostignuća u njihovim životima. Zatim, facilitator podstiče refleksiju o preprekama koje su naišli, ohrabrujući neutralnu grupnu

	diskusiju kako bi proširio prostor za sigurnu komunikaciju i pripremio učesnike za dalje kolektivne refleksije i sesije tretmana trauma.
Pozadina	Učesnici su ovdje ohrabreni da podijele neke vrlo lične detalje i događaje iz svojih života, što je razlog zašto ih facilitatori kontaktiraju prije sesije i detaljno objašnjavaju potencijalne okidače aktivnosti, osiguravajući svoju ulogu kao rješavača konflikata. Konkretno, učesnici za ovu aktivnost dijele zajedničku migrantsku pozadinu, pa stoga facilitatori trebaju imati prethodno znanje o procesima stigmatizacije i kolektivnim odgovorima na traumu.
Svrha sesije	Svrha sesije je podsticanje refleksije o preprekama na koje su naišli u životu i unaprjeđivanje puteva socijalne inkluzije u multikulturalnim društвима.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izgraditi osnove povjerenja među učesnicima 2. Podsticati neosuđujuće sudjelovanje 3. Unaprijediti stvaranje sigurnog prostora 4. Ojačati učesnike kroz prihvatanje njihove proшlosti 5. Podsticati socijalnu inkluziju 6. Unaprijediti međusobno razumijevanje
Kompetencije koje se obrađuju	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktivno slušanje 2. Proaktivna kolektivna refleksija 3. Kritičko razmišljanje 4. Samorefleksija
Metodologije i metode	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stvaranje sigurnog prostora 2. Neosuđujuće vođenje neformalne sesije 3. Neformalne tehnike 4. Interseksionalnost
Tok sesije	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uvod: trener objašnjava sesiju (10 minuta) 2. Učesnici crtaju svoj put na papiru (40 minuta) 3. Kolektivna diskusija (30 minuta) 4. Razgovor o sesiji (20 minuta) <p>Pitanja za razgovor o sesiji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kako ste uspjeli da postignite svoje najveće rezultate?</i> • <i>Koji je vaš cilj u trenutnoj fazi života?</i> • <i>Koji su ciljevi koji će vas usmjeriti prema vašem krajnjem cilju?</i> • <i>Odakle crpite inspiraciju?</i>

	<ul style="list-style-type: none">• Molimo vas da podijelite jedan citat, pjesmu ili nešto slično što vas motiviše?
Potrebni materijali	<ol style="list-style-type: none">1. Papiri2. Bojice3. Stolice4. Stolovi
Dokument o pozadini i dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none">• The Power of Meaning: Crafting a Life That Matters (E. Esfahani Smith)• Life Story Research (D. P. McAdams, R. Josselon, A. Lieblich)• Narrative Therapy in Practice: The Archeology of Hope (R. Moodley, M. Schabas, D. McIlwain)• The Storytelling Animal: How Stories Make Us Human (J. Gottschall)
Preporuke za buduće trenere	Produbiti znanje o temama i problemima vezanim za migracije, poput predrasuda, stereotipa i sistema dobrodošlice u nacionalnim kontekstima.

2. Pri povijedanju u budućnosti

a) Priča o perspektivama

Naziv sesije	Priča o perspektivama
Vrijeme trajanja	120 minuta
Nivo težine	Srednje teško
Implementacija	Ova sesija ima za cilj da obuhvati završnu fazu puta socijalne inkluzije koji počinje od međusobnog razumijevanja i dijeljenog znanja o razlikama i sličnostima među različitim ljudima. Facilitator okuplja učesnike različitih pozadina. Cilj za ovu aktivnost čine mladi koji su povezani sa zajednicom i predstavnici lokalnih vlasti.
Pozadina	Grupa treba da se sastoji od dva različita segmenta društva: lokalnih vlasti i mlađih ljudi. Nije im potrebno da dijele lične detalje i/ili događaje iz svog života, ali treba da se pridruže naporima ka dijeljenju budućih perspektiva. Facilitatori imaju

	ključnu ulogu u selekciji učesnika, tj. da obezbijede efektivno predstavljanje različitih zajednica prisutnih u gradu/regionu. Procesi stigmatizacije treba da budu izbjegnuti, zahvaljujući kolektivnom odgovoru na trenutne potrebe i dijeljenju budućih ishoda.
Svrha sesije	Cilj sesije je podstaći refleksiju o budućim perspektivama i zajedničkim ciljevima kako bi se podstakla socijalna inkluzija i unaprijedilo ravnopravno predstavljanje u procesu donošenja odluka.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none">1. Stvaranje inkluzivnih prostora za donošenje odluka2. Razmatranje efikasnih rješenja za socijalnu inkluziju3. Osiguravanje jednakog predstavljanja zajednica
Kompetencije koje se obrađuju	<ol style="list-style-type: none">1. Kritičko razmišljanje2. Lateralno razmišljanje3. Rješavanje problema4. Buduće perspektive
Metodologije i metode	<ol style="list-style-type: none">1. Interseksionalnost2. Učešće i dijeljenje u donošenju odluka3. Neformalno obrazovanje
Tok sesije	<ol style="list-style-type: none">1. Facilitator pruža informacije o sesiji i daje prostor učesnicima da se predstave.2. Facilitator pruža prostor za predstavnike grupa da podijele svoj pogled na trenutne izazove sa kojima se suočava lokalna zajednica (30 minuta).3. Facilitator otvara diskusiju o željenim budućim perspektivama koje su zastupljene u zajednici i opisuje dvije dimenzije: volju i viđenje budućnosti vlasti i želje i potrebe zajednice, proizašle iz trenutnih iskustava. Facilitator pravi vizualnu reprezentaciju zajedničkih osnova za buduće perspektive dok predstavnici to predstavljaju (20 minuta).4. Zatim, predstavnici vlasti se angažiraju u kreiranju okvira i ideja za buduće akcije (30 minuta). Svaka komponenta može opisati različitu buduću perspektivu, ali facilitator poboljšava zajednički pogled na dijeljene ishode.5. Konačna rasprava (20 minuta). <p>Pitanja za raspravu nakon sesije:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Da li vam je ova sesija pomogla da bolje razumijete jedni druge?</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Da li ste voljni da učestvujete u aktivnosti koja će se nastaviti nakon ove sesije?</i>
Potrebni materijali	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vizualni online alati, poput Canva 2. Materijali za crtanje/slikanje
Dokument o pozadini i dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> • The Future Storytelling (Museum of the Moving Image) • Futurentainment: Yesterday the World Changed, Now It Is Your Turn (M. Walsh) • Storytelling for Virtual Reality: Methods and Principles for Crafting Immersive Narratives (J. Bucher, J. Casper) • The Future of Interactive Storytelling: Designing Immersive and Interactive Experiences (D. Benyon)
Preporuke za buduće trenere	Facilitator treba istražiti situacije na lokalnom nivou, te donijeti neke primjere i dobre prakse koje će podijeliti kao uzorke.

b) Možemo li predvidjeti buduće izazove?

Naziv sesije	Možemo li predvidjeti buduće izazove?
Vrijeme trajanja	100 minuta
Nivo težine	Srednje teško
Implementacija	Ova sesija se bavi završnom fazom puta socijalne inkvizije koji počinje od međusobnog razumijevanja i dijeljenja znanja o različitim perspektivama. Facilitator okuplja mlade učesnike iz različitih pozadina.
Pozadina	Učesnici koji učestvuju u ovoj aktivnosti nisu obavezni da se međusobno poznaju. Oni predstavljaju različite komponente unutar mlade zajednice. Stoga su pozvani i ohrabreni da podijele buduće perspektive umesto ličnih detalja ili iskustava. Pozvani su da razmišljaju o društvenim pitanjima i rješenjima za stvaranje društva "sigurnog za sve". Procesi stigmatizacije treba da budu izbjegnuti, zahvaljujući kolektivnom odgovoru na trenutne potrebe i dijeljenju budućih ishoda.
Svrha sesije	Cilj sesije je podstaći refleksiju o budućim zajedničkim ciljevima kako bi se podstakla socijalna inkvizija i unaprijedilo kritičko razmišljanje o savremenim pitanjima koja utječu na prostore u kojima žive.

Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stvaranje produktivnih prostora za akciju 2. Definiranje zajedničkih izazova i dijeljenih rješenja 3. Podsticanje socijalne inkluzije i rješavanje socijalnih/urbanih konflikata
Kompetencije koje se obrađuju	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kritičko razmišljanje 2. Rješavanje problema 3. Aktivno slušanje 4. Grupni rad
Metodologija i metode	<ol style="list-style-type: none"> 1. Neformalno obrazovanje 2. Interseksionalnost 3. Siguran prostor za buduće preporuke
Tok sesije	<ol style="list-style-type: none"> 1. Facilitator počinje tako što traži od učesnika da podijele koji su najveći izazovi u njihovim zajednicama. (5 minuta) 2. Učesnici, podijeljeni u grupe (u zavisnosti od broja), biraju neku od teme za diskusiju koje su predstavili drugi učesnici. (15 minuta) 3. Facilitatori traže od učesnika da diskutiraju o tim glavnim temama u plenarnim sesijama, pomažući tačnost debate i koristeći ploču za bilježenje ključnih tema. (25 minuta) 4. Učesnici se vraćaju u svoje grupe i dobijaju određen zadatak. Cilj je da svaka grupa pronađe kolektivno rješenje/odlučivanje. Učesnici su pozvani da predstave budući ishod nakon što je zadatak proučen i riješen grafički ili vizualno, koristeći alate vještačke inteligencije ili analogni materijal poput olovaka, boja i papira. (40 minuta) 5. Facilitator održava konačnu diskusiju (20 minuta) <p>Pitanja za diskusiju nakon sesije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kako će se promijeniti stvari zahvaljujući vašem rješenju?</i> • <i>Kako je to utjecalo na zajednice?</i> • <i>Da li postoje neka nova pitanja koja mogu proizaći iz vašeg rješenja?</i>
Potrebni materijali	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ploča s papirom 2. Boje, papiri 3. Canva ili slični alati za grafički dizajn

Dokument o pozadini i dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none">• The Future Storytelling (Museum of the Moving Image)• Futurentainment: Yesterday the World Changed, Now It Is Your Turn (M. Walsh)• Storytelling for Virtual Reality: Methods and Principles for Crafting Immersive Narratives (J. Bucher, J. Casper)• The Future of Interactive Storytelling: Designing Immersive and Interactive Experiences (D. Benyon)
Preporuke za buduće trenere	Aktivno uključivanje u grupu učesnika, podsticanje diskusije intervenišući u debati.

3. Eye-to-eye Storytelling

- a) Da li možete držati ovaj kontakt očima?

Naziv sesije	Da li možete držati ovaj kontakt očima?
Vrijeme trajanja	120 minuta
Nivo težine	Lako
Implementacija	Ova sesija ima za cilj da obuhvati početnu fazu puta socijalne inkluzije ili rješavanja konflikta. Zapravo, cilj joj je da razbije barijere koje postoje kada se sretнемo sa drugima, jačajući duboku povezanost kroz korištenje očiju i fizičkog prisustva u istom prostoru. Facilitator okuplja mlade ljude iz različitih okruženja.
Pozadina	Učesnici u ovoj aktivnosti nisu obavezni da se međusobno poznaju. Kolektivna vježba zapravo ima za cilj da razbije barijere predrasuda i stereotipa. Nije im potrebno da dijele lične detalje, izazovne životne prirode i/ili događaje, ali moraju da se pridruže naporima ka dijeljenju nekih elemenata koji predstavljaju njihovu ličnost. Facilitatori imaju ključnu ulogu u selekciji učesnika, jer treba da obezbijede efektivno predstavljanje ljudi različitih pozadina. Procesi stigmatizacije treba da se izbjegnu.
Svrha sesije	Svrha sesije je podsticanje razmišljanja o iskustvima i osećanjima prilikom uspostavljanja ličnog odnosa, kroz kontakt očima, sa drugima. Pomaže u sposobnosti povezivanja sa ljudima različitih pozadina i uloga u zajednici.

Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izgradnja veza 2. Izražavanje emocija 3. Poboljšavanje empatije
Kompetencije koje se obrađuju	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktivno slušanje 2. Ciljno usmijeren stav 3. Interseksionalnost
Metodologija i metode	<ol style="list-style-type: none"> 1. Interseksionalnost 2. Neformalno obrazovanje
Tok sesije	<ol style="list-style-type: none"> 1. Facilitator pomaže učesnicima da pronađu para, osiguravajući raznovrsnost ljudi u istom paru (10 minuta). 2. Facilitator poziva učesnike da podijele ličnu priču sa partnerom, održavajući kontakt očima (20 minuta). 3. Jedan partner se zamjeni s drugim, zahvaljujući proaktivnosti facilitatora koji osigurava održavanje sigurnog prostora i aktivnog slušanja (60 minuta). 4. Facilitator poziva sve učesnike na plenarnu sesiju kako bi diskutovali o iskustvu koje su upravo završili (30 minuta). <p>Pitanja za analizu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Da li ste promijenili način na koji ste pričali priču u skladu sa osobom koja je slušala?</i> • <i>Kako ste se osjećali dok ste pričali priču održavajući kontakt očima?</i> • <i>Da li ste smatrali da je ova aktivnost izazovna? Ako jeste, molimo vas da objasnite zašto.</i>
Potrebni materijali	Nisu potrebni specifični materijali, osim tišeg prostora.
Dokument o pozadini i dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> • The Power of Eye Contact (M. Ellsberg) • The Art of Communicating (T. Nhat Hanh) • Winning Body Language (M. Bowden) • The Lost Art of Listening: How Learning to Listen Can Improve Relationships (M. P. Nichols)
Preporuke za buduće trenere	Prije treninga, facilitatori treba da traže pozitivne primjere pripovjedanja oči u oči za socijalnu inkluziju i rješavanje konflikata. Također se ohrabruje da facilitatori sprovedu ovu aktivnost u maloj grupi, sa maksimalnim učešćem od deset osoba.

b) Krug priča

Naziv sesije	Krug priča
Vrijeme trajanja	60-90 minute
Nivo težine	Lako
Implementacija	Ova sesija ima za cilj da obuhvati početnu fazu društvene inkluzije ili rješavanja konflikata. Zapravo, cilj je da se razbiju barijere koje postoje prilikom susreta sa drugom osobom, tako što će se unaprijediti duboka veza kroz korišćenje zajedničkih procesa izgradnje narativa.
Pozadina	Učesnici u ovoj aktivnosti nisu obavezni da se poznaju. Ovaj kolektivni zadatak zapravo ima za cilj da razbije barijere predrasuda i stereotipa. Nisu obavezni da dijele lične detalje ili događaje koji ih pokreću, ali treba da se pridruže naporima ka dijeljenju nekih elemenata koji predstavljaju njihovu ličnost. Facilitatori imaju ključnu ulogu u selekciji učesnika, treba da obezbijede efektivnu reprezentaciju ljudi sa različitim pozadinama. Procesi stigmatizacije treba da se izbjegavaju.
Svrha sesije	Sesija ima za cilj unaprijeđenje uspostavljanja neformalnog okruženja za sastanke, što se smatra fundamentalnim za buduće korake u procesu iscjeljenja. To pomaže sposobnosti povezivanja sa ljudima različitih pozadina i uloga u zajednici.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> Razbiti barijere koje mogu usporiti kolektivni proces iscjeljenja Stvarati neformalna okruženja i zajednička pravila za buduće sesije iscjeljenja trauma
Kompetencije koje se obrađuju	<ol style="list-style-type: none"> Dinamičnost Samorefleksija Aktivno slušanje
Metodologije metode	<ol style="list-style-type: none"> Aktivno slušanje Interseksionalnost <ol style="list-style-type: none"> Facilitator okuplja učesnike i traži od njih da sjednu u krug. (5 minuta) Jedna osoba počinje da priča priču sa jednom ili dvije rečenice. Osoba lijevo od nje nastavlja priču sa još jednom ili dvije rečenice, nadovezujući se na ono što

Tok sesije	<p>je prva osoba rekla. Krug nastavlja istim putem, i svaki učesnik dodaje nešto na prethodno rečeno. Priča se završava kada se krug zatvori (30-60 minuta, ovisno o broju učesnika).</p> <p>3. Završna diskusija (20 minuta).</p> <p>Razgovor nakon aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Da li je ishod priče bio očekivan?</i>• <i>Kako ste odlučili kako ćete nastaviti priču?</i>• <i>Da li biste nešto promijenili u vezi sa pričom?</i>
Potrebni materijali	<ol style="list-style-type: none">1. Stolice2. Prostor bez buke
Dokument o pozadini i dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none">• The Power of Eye Contact (M. Ellsberg)• The Art of Communicating (T. Nhat Hanh)• Winning Body Language (M. Bowden)• The Lost Art of Listening: How Learning to Listen Can Improve Relationships (M. P. Nichols)
Preporuke za buduće trenere	Prije treninga, facilitatori mogu prikupiti ključne riječi u slučaju da se pruži mogućnost korišćenja ove aktivnosti za dalju kolektivnu refleksiju.

4. Podcast

- a) Da li znate tradicije mog regiona?

Naziv sesije	Da li znate tradicije mog regiona?
Vrijeme trajanja	220 minuta
Nivo težine	Srednje teško
Implementacija	Ova sesija ima za cilj da obuhvati srednju fazu društvene inkluzije ili rješavanja konflikata. Zapravo, cilj je stvaranje materijala koji će biti fundamentalni u finalnoj fazi sa namjerom da se generišu i osmisle buduća rešenja.
	Učesnici u ovoj aktivnosti treba da budu iz iste zajednice. Kolektivna vježba ima za cilj da potakne diskutiranje o načinu

Pozadina	na koji gradimo zajedničke tradicije i da se osigura da svaki učesnik razumije proizvoljnu stranu stvaranja kulture. Stoga, facilitatori imaju ključnu ulogu u opisivanju efektivnih ishoda aktivnosti: razumjevanje inicijative i kultura.
Svrha sesije	Sesija ima za cilj stvaranje kolektivnih materijala za buduće korake u procesima isceljenja trauma u neformalnim okruženjima.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Proizvodnja sveobuhvatnog podkasta koji odražava kulturu učesnika 2. Razvijanje kritičkog razmišljanja 3. Unaprijeđenje razmišljanja o rješavanju problema 4. Podsticanje prihvatanja raznolikosti
Kompetencije koje se obrađuju	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dinamičnost 2. Analitičko razmišljanje 3. Kritičko razmišljanje
Metodologije i metode	<ol style="list-style-type: none"> 1. Snimanje 2. Aktivno slušanje 3. Analitičko razmišljanje
Tok sesije	<ol style="list-style-type: none"> 1. Facilitator dijeli učesnike u grupe i traži od njih da identificiraju događaj ili tradiciju koja je dio njihove kulture (10 minuta) 2. Svaka grupa zapisuje set kratkih otvorenih pitanja o odabranoj temi (20 minuta) 3. Zatim, jedan učesnik intervjuiira i snima člana zajednice - poznatog po razumijevanju i poznavanju kolektivnih tradicija - odgovarajući na pitanja (30 minuta) 4. Dva predstavnika po grupi zatim snimaju podkast dodajući uvide učesnika snimanju (ovaj proces može trajati do 120 minuta). Konačni proizvod ne smije biti duži od 20 minuta <p>Izvještavanje i evaluacija: <i>Kako su vas iznenadili odgovori vaših ispitanika? Koja je najvažnija pouka iz ove aktivnosti? Da li je kolektivni rad bio efikasan?</i></p>
Potrebni materijali	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mikrofoni 2. Snimatelji 3. Kamere 4. Softveri za kreiranje online podkasta

	5. Prostor bez buke
Dokument o pozadini i dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> • Podcasting 101: the ultimate guide to podcasting (J. L. Dumas) • Podcasting for Dummies (T. Morris, C. Tomasi) • The Podcast Host: How to Start a Podcast (C. Gray) • Podcast Launch: A Step by Step Podcasting Guide (C. Cumby, A. Wich)
Preporuke za buduće trenere	Treneri treba da budu upoznati sa trendovima u podcastingu. Također, važno je osigurati prostor bez buke.

b) Drage zgrade

Naziv sesije	Drage zgrade
Vrijeme trajanja	140 minuta (može biti duže)
Nivo težine	Srednje teško
Implementacija	Ova sesija obuhvata završnu fazu puta socijalne inkluzije ili rješavanja konflikata. Zapravo, cilj je kreiranje materijala koji će široj javnosti predstaviti koncepte naučene tijekom prethodnih faza iscijeljenja.
Pozadina	Učesnici u ovoj aktivnosti moraju biti iz istog grada. Ideja okupljanja ljudi istog uzrasta i istih urbanih prostora korak je ka kolektivnom razumijevanju različitih perspektiva sa ciljem promovisanja socijalne inkluzije.
Svrha sesije	Sesija ima za cilj stvaranje kolektivnih materijala za buduće korake u procesima iscijeljenja trauma i socijalne inkluzije u neformalnim okruženjima.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podsticanje socijalne inkluzije kroz razumijevanje gradova 2. Unaprjeđenje kritičkog razmišljanja o agenciji kroz upotrebu personifikacije 3. Raspravljanje o mogućim ishodima koji proističu iz kolektivnog razmišljanja o historijskim događajima koji utječu na grad

Kompetencije koje se obrađuju	1. Kreativno razmišljanje 2. Aktivno slušanje
Metodologije i metode	1. Istraživanje urbanih područja 2. Fotografije i videozapisi 3. Interseksionalnost
Tok sesije	<ol style="list-style-type: none"> Facilitator dijeli učesnike u 2 ili više grupa i traži od svake grupe da identificira zgradu od historijskog značaja za građanstvo (15 minuta) Svaka grupa priča o scenariju o historijskom događaju koji je promijenio priču grada i njegovih ljudi. Pričaju priču kroz perspektivu zgrade (proces pisanja može trajati do 60 minuta) Grupe zatim pozivaju da snime podkast na osnovu scenarija (60 minuta) Konačni proizvod ne smije biti duži od 30 minuta Konačno izvještavanje (30 minuta) <p>Pitanja za izvještavanje: <i>Kako se vaš pogled na zgradu promijenio nakon snimanja podkasta?</i> <i>Šta ste naučili iz ove aktivnosti?</i> <i>Koju ličnost ste dali zgradi i zašto?</i></p>
Potrebni materijali	<ol style="list-style-type: none"> Mikrofoni Snimatelji Kamere Online softveri za kreiranje podkasta Mapa grada Google Earth Google Maps Street View
Dokument o pozadini i dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> Podcasting 101: the ultimate guide to podcasting (J. L. Dumas) Podcasting for Dummies (T. Morris, C. Tomasi) The Podcast Host: How to Start a Podcast (C. Gray) Podcast Launch: A Step by Step Podcasting Guide (C. Cumby, A. Wich)
Preporuke za buduće trenere	Treneri bi trebali pružiti vođenje tijekom svih faza kreiranja.

1. Krug oprashtanja

a) Šta je oprashtanje?

Naziv sesije	Šta je oprashtanje?
Trajanje	90 minuta
Nivo težine	Teško
Implementacija	Ova aktivnost treba da bude implementirana u naprednoj ili finalnoj fazi puta iscjeljenja traume ili rješavanja konflikta. S obzirom na to da se nosi sa temom oprashtanja koja zahtijeva emotivnu dubinu, samonalizm i introspekciju, neke pripremne sesije za buđenje ovih sfera analize su neophodne.
Pozadina	Učesnici već treba da poznaju jedni druge i imaju uspostavljen dobar nivo povjerenja.
Cilj sesije	Učesnici treba da razmisle o temi oprashtanja i kako ovo utječe na proces ličnog iscjeljenja.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none">Podsticati svijest o moći oprashtanja za prevazilaženje bijesa i ogorčenostiNeka učesnici podijele svoje emocije i priče koje ne mogu često da dijeleStvaranje osjećaja jedinstva u grupi
Adresirane kompetencije	Socijalna empatija; aktivno slušanje; samorefleksija i otvorenost
Metodologija i metode	Prepričavanje oči u oči; sloboda govora; ponovna konstrukcija značenja
Tok sesije	<ol style="list-style-type: none">Facilitator traži od učesnika da razmisle o trenutku kada su nešto oprostili nekome ili je njima oprošteno (10 minuta)Zatim, učesnici se pozivaju da naizmjениčno dijele svoje priče o oproštaju u krugu (intervencije ne duže od 5 minuta, cijeli proces ne bi trebao da bude duži od 60 minuta)Nakon svake priče, ostavite vrijeme za reflekciju i diskusije (svaka po 5 minuta)Zaključite aktivnost završnom diskusijom o podijeljenim pričama (20 minuta) <p>Pitanja:</p> <p><i>Zašto vam je teško da oprostite?</i></p> <p><i>Šta osjećate nakon što nekome oprostite?</i></p> <p><i>Šta oprashtanje mijenja u vašem odnosu sa drugima?</i></p>

Potrebni materijali	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stolice 2. Tih prostor
Osnovni dokument i dalja čitanja	"Anatomija mira: Rješavanje srca sukoba" Institut Arbinger "Mala knjiga restorativne pravde" Howard Zehr
Preporuke za buduće trenere/facilitatore	Budite pažljivi u kreiranju sigurnog prostora. Facilitatori su pozvani da skupe podatke iz istraživanja o utjecaju oprاشtanja i da insistiraju na njegovom potencijalu kao transformativne akcije sa učesnicima.

b) Priče o oprاشtanju

Naziv sesije	Priče o oprашtanju
Trajanje	115 minuta
Nivo težine	Teško
Implementacija	Ova aktivnost treba da bude implementirana u naprednoj fazi socijalne inkvizicije. Prethodne aktivnosti mogu biti implementirane radi kreiranja prijateljske atmosfere i zagrijavanja za ovu intenzivnu komunikativnu aktivnost.
Pozadina	Učesnici su mladi ljudi sa migracionom pozadinom. Bolje je koristiti široko razumijevanje migracije: može da potiče od njihovih roditelja i ne neophodno iz/u stranu državu.
Cilj sesije	Podsticanje empatije i promoviranje zacjeljenja.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ohrabrenje samorefleksije 2. Građenje povjerenja i povezanosti
Adresirane kompetencije	<ol style="list-style-type: none"> 1. Empatija 2. Samorefleksija 3. Komunikacija
Metodologija i metode	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vizualno prepričavanje 2. Kreativnost
Tok sesije	<ol style="list-style-type: none"> 1. Učesnici su pozvani i ohrabreni da dijele lične priče o njihovom iskustvu u kontekstu migracija (30 minuta) 2. Facilitator otvara diskusiju istražujući različite aspekte: empatiju, saosjećanje, oprاشtanje i otpuštanje (30 minuta) 3. Učesnici iskazuju svoje misli i emocije kroz umjetnost, crtanje, slikanje, kolaž (40 minuta) 4. Učesnici predstavljaju svoj rad grupi (10 minuta). 5. Facilitator zatim pita učesnike da podijele jednu riječ kojom bi opisali svoje iskustvo (10 minuta)

	<p>Pitanja:</p> <p><i>Koliko vam je bilo teško da se prisjetite prošlih uspomena?</i></p> <p><i>Šta osjećate kada ljudi oko vas pričaju o migraciji?</i></p> <p><i>Šta oprštanje mijenja u vašem odnosu sa drugima?</i></p>
Potrebni materijali	Boje, platna, olovke, materijali za crtanje i slikanje
Osnovni dokument i dalja čitanja	"Knjiga oprštanja: Četvorostruki put za iscjeljenje sebe i našeg svijeta" Desmond Tutu i Mpho Tutu
Preporuke za buduće trenere/facilitatore	Facilitatori su pozvani da osiguraju učinkovitost sigurnog prostora kroz promoviranje poštovanja i aktivnog slušanja. Pozvani su da promoviraju prednosti ili da ispričaju lična iskustva.

2. Porodično nasljeđe

Naziv sesije	Porodične uspomene
Trajanje	100 minuta
Nivo težine	Srednje
Implementacija	Ova aktivnost treba da bude implementirana u inicijalnoj fazi putanje socijalne inkluzije. Ovo gradi bazu samopouzdanja i ponosa o nečijoj prošlosti i porijeklu. Također, pošto ljudi generalno uživaju da pričaju o svome porijeklu, ovo može biti koristan ice-breaker.
Pozadina	Učesnici su mladi ljudi koji dolaze iz različitih kulturno-ističkih pozadina. Ovo može pomoći bogatosti aktivnosti i služiti socijalnoj inkluziji.
Cilj sesije	Stvaranje prostora za dijeljenje ličnih pozadina i njegovanje svijesti o različitostima i njihovim vrijednostima.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Neka učesnici razmišljaju o važnosti pamćenja i pripovijedanja porodičnih priča 2. Podsticanje kreativnosti 3. Podsticanje razmišljanja o porodičnom nasleđu
Adresirane kompetencije	<ol style="list-style-type: none"> 1. Razvijanje kreativnosti 2. Razvijanje vještina komunikacije 3. Poboljšavanje samorefleksije
Metodologija i metode	Figurativno pripovijedanje
Tok sesije	<ol style="list-style-type: none"> 1. Facilitatori podijele kratku ličnu priču o svom porodičnom nasleđu da postave ton i ohrabre učešće (15 minuta).

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Zatim su učesnicima podijeljeni papiri i bojice i ohrabreni da nacrtaju članove svoje porodice i da ispričaju priču (45 minuta). 3. Učesnici pokazuju svoje kreacije i dijele priče iza njih (30 minuta). 4. Završna diskusija (10 minuta). <p><i>Da li je bilo lako izabrati samo jednu priču? Šta bi članovi vaših porodica rekli o načinu na koji ste ispričali priču?</i></p>
Potrebni materijali	Papir, boje, stolice i stolovi
Osnovni dokument i dalja čitanja	"Komplet alata porodičnog stabla: Sveobuhvatan vodič za otkrivanje Vašeg porijekla i istraživanje genealogije" Kenyatta D. Berry. "Pisanje porodičnih istorija i uspomena" Kirk Polking.
Preporuke za buduće trenere/facilitatore	Facilitator započinje sesiju objašnjavajući koncept porodičnog nasljeđa i njegove važnosti u razumijevanju svojeg identiteta.

b) Porodične tradicije

Naziv sesije	Porodične tradicije
Trajanje	100 minuta
Nivo teškoće	Lako
Implementacija	Ova aktivnost treba da bude implementirana u incijalnoj fazi putanje socijalne inkluzije ili liječenja traume. Ovo je aktivnost koja ohrabruje stvaranje ideja koje grupa može da nadograđuje u sekundarnom trenutku.
Pozadina	Učesnici treba da budu omladinski radnici koji se obučavaju da implementiraju pripovijedanje u svom radu.
Cilj sesije	Cijenjenje važnosti tradicija za građenje našeg sopstvenog osjećaja identiteta.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obezbjedivanje učesnika sa alatkama za uključivanje kulturološke senzibilnosti u svoju praksu 2. Podsticanje dijaloga i poređenja među učesnicima različitog porijekla
Adresirane	<ol style="list-style-type: none"> 1. Razvijanje vještina grupnog rada

kompetencije	<ol style="list-style-type: none"> 2. Razvijanje vještina timskog rada 3. Jačanje aktivnog slušanja 4. Podsticanje kritičkog razmišljanja
Metodologija i metode	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pripovijedanje oči u oči 2. Brainstorming
Tok sesije	<ol style="list-style-type: none"> 1. U malim grupama, učesnici dijeli lične priče svojeg porodičnog nasljeđa sa fokusom na tradicije (30 minuta). 2. Otvorene diskusije o tome kako priče utječu na njihov rad sa različitim populacijama mladih i na to kako uključiti kulturnošku osjetljivost u njihovu praksi (30 minuta). 3. Zaključite radionicu brainstormingom o praktičnim koracima za integraciju kulturnoške kompetencije i cjenjenja različitih porodičnih nasljeđa (30 minuta). 4. Završna diskusija (10 minuta). <p><i>Šta tradicije mogu učiniti našem sadašnjem životu? Kako se tradicije mogu pretvoriti u sredstvo društvene integracije? Kako one mogu doprinijeti stvaranju multikulturalne grupe?</i></p>
Potrebni materijali	Bijela ploča i markeri za zapisivanje rezultata brainstorminga
Osnovni dokument i dalja čitanja	"Priča mog života: Radna sveska za očuvanje Vašeg nasljeđa" Sunny Jane Morton and Amy Johnson Crow. "Detektiv porodične istorije: Korak po korak vodič za istraživanje Vašeg porodičnog stabla" Desmond Walls Allen.
Preporuke za buduće trenere/facilitatore	Uvjerite se da postoji zajednički temelj razumijevanja i empatije.

3. Pripovijedanje u zajednici

a) Otvaranje

Naziv sesije	Otvaranje
Trajanje	80 minuta
Nivo težine	Teško
Implementacija	Ova aktivnost treba da pokrije srednju ili završnu fazu puta iscjeljenja traume. Možda će zahtijevati pripremni rad na emocionalnoj komunikaciji, introspekciji i grupnim diskusijama.
Pozadina	Učesnici treba da budu mlađi ljudi koji se lako otvaraju o ličnim sferama svojeg života. U idealnoj situaciji, učesnici su upoznati sa terapijom. Savjetuje se velika osjetljivost.

Cilj sesije	Omogućiti učesnicima siguran prostor za dijeljenje svojih trauma.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> Prenesite poruku da svi imamo neko traumatično iskustvo u svojoj prošlosti, tako razvijajući empatiju. Ohrabrite ljude da se otvore i podijele svoje iskustva u cilju transformiranja svojih trauma u nove kolektivne narrative. Razvijanje komunikacijskih vještina Poboljšanje samoreflekcije
Adresirane kompetencije	<ol style="list-style-type: none"> Empatija Povjerenje Hrabrost
Metodologija i metode	<ol style="list-style-type: none"> Oči u oči pripovijedanje Pristup samorefleksije
Tok sesije	<ol style="list-style-type: none"> Facilitator poziva učesnike, koji to žele, da podijele priče vezane za traumu (60 minuta). Facilitator poziva učesnike da otvore debatu na plenarnoj sjednici i ohrabruje učesnike da izraze kako su se osjećali tijekom procesa kreiranja naracije i pripovijedanja (30 minuta). Facilitator završava sesiju izražavanjem zahvalnosti za hrabrost i ranjivost (10 minuta). Finalna diskusija (10 minuta). <p><i>Šta vam je bilo potrebno da podijelite svoju priču? Da li je razgovor dobar način da se suočite sa onim što vam se dogodilo? Šta imate zajedničko sa drugim učesnicima?</i></p>
Potrebni materijali	Stolice
Osnovni dokument i dalja čitanja	"Moć priče: Teorija naracije u kliničkoj praksi" Lewis Mehl-Madrona "Priručnik sa informacijama o traumi: Kako prepoznati, odgovoriti na i riješiti traumu" Susan Pease Banitt
Preporuke za buduće trenere/facilitatore	Osigurajte okruženje koje ne osuđuje i koje pruža podršku.

b) Slikanje murala

Naziv sesije	Slikanje murala
Trajanje	200 minuta (minimum)
Nivo težine	Srednje
Implementacija	Ova aktivnost se može realizovati sama, s obzirom na njene različite

	faze, trajanje i složenost organizacije.
Pozadina	Mladi u riziku od socijalne isključenosti. Facilitator i organizatori sesije obezbjeđuju korišćenje prostora za legalno slikanje murala.
Cilj sesije	Osiguravanje prostora za učesnike gdje se mogu izraziti i podijeliti svoju viziju kroz stvaranje umjetničkog djela koje ostaje van dužine sesije.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Razvijanje komunikacijskih vještina 2. Poboljšavanje samorefleksije 3. Razvijanje vještina timskog rada
Adresirane kompetencije	Suradnja, rad u grupama, kolektivno odlučivanje
Metodologije i metode	Timski rad; kolektivno slikanje
Tok sesije	<ol style="list-style-type: none"> 1. Facilitator poziva učesnike da se uključe u sesiju razmišljanja kako bi razgovarali o potencijalnim temama za mural (30 minuta). 2. Učesnici rade zajedno da bi skicirali grubi nacrt zasnovan na izabranoj temi (30 minuta). 3. Na kraju se izvode sesije slikanja (120 minuta po sesiji) (Preporuka: sastanite se više puta) 4. Finalna diskusija (20 minuta). <p><i>Šta je vaš najveći utisak iz ovog iskustva? Šta vidite u ovom muralu? Da li rezultat odstupa od originalnog plana? Kako?</i></p>
Potrebni materijali	Akrilne boje Prajmeri Materijali za pripremu površine (šmirgl papir, materijali za čišćenje) Zaštitna oprema (maska za disanje, rukavice, zaštita za oči) Četke, valjci i sprejevi Zaptivač/završni premaz Merdevine/skele Krpe/cerade Materijali za čišćenje (krpe, razrjeđivač ili rastvarač)
Osnovni dokument i dalja čitanja	<p>Knjige: "Umjetnost bojenja u spreju: inspiracije i tehnike majstora aerosola" Lori Zimmer and Jaime Rojo</p> <p>Youtube kanali: Kanali kao "Montana Cans" i "Sofa Art"</p>
Preporuke za buduće trenere/facilitatore	Uvjerite se da se svaki glas čuje u procesu donošenja odluka

4. Terapija umjetnošću

a) Točak emocija

Naziv sesije	Točak emocija
Trajanje	90 minuta
Nivo težine	Srednje
Implementacija	Ova aktivnost dobro funkcioniра као energizer за putanju iscjeljenja trauma ili rješavanja sukoba. Prilagodljiva je svim grupама, jer svi imaju neko razumijevanje svojih osjećanja.
Pozadina	Mladi ljudi
Cilj sesije	Podići svijest učesnika o njihovim emocijama
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> Učesnici mogu da identificiraju, podijele i diskutiraju o svojim emocijama Učesnici mogu da pričaju o svojim emocijama Učesnici unaprjeđuju svoje vještine aktivnog slušanja
Adresirane kompetencije	<ol style="list-style-type: none"> Emocionalna inteligencija komunikacija
Metodologija i metode	Figurativno pripovijedanje; slikarstvo
Tok sesije	<ol style="list-style-type: none"> Zamolite svakog učesnika da nacrtava svoj točak emocija gdje svaka emocija ima specifičnu boju (40 minuta). Učesnici pokušavaju da izraze što više emocija miješanjem boja. Na kraju, pozovite učesnike da podijele svoje kreacije i da diskutuju o njima (40 minuta). Završna diskusija (10 minuta). <p><i>Koje ste emocije vidjeli kod drugih koje niste uključili? Da li ste saznali za nove emocije? Koje boje biste dali novim emocijama?</i></p>
Potrebni materijali	Boje i papir
Osnovni dokument i dalja čitanja	"Emocionalna inteligencija: Zašto može biti bitna više od IQ" Daniel Goleman "Otkrivene emocije: Prepoznavanje lica i osjećanja za poboljšanje"

	kommunikacije i emocionalnog života" Paul Ekman
Preporuke za buduće trenere/facilitatore	Dajte kratak uvod o primarnim i sekundarnim emocijama i podržite grupu u kreativnoj fazi. Nađite reference u izvorima iznad, posebno u knjizi Paula Ekmana.

b) Kolaž identiteta

Naziv sesije	Kolaž identiteta
Trajanje	100 minuta
Nivo težine	Lako
Implementacija	<p>Ova aktivnost je dobar početak za put ka socijalnoj inkluziji ili iscjeljenju trauma.</p> <p>Treba da se odvija u razigranom i kreativnom okruženju kako bi se podstaklo aktivno učešće i entuzijazam. Fokus je na stvaranju dobre energije u grupi, da se svaki učesnik osjeća uključeno i dijelom grupe.</p>
Pozadina	<p>Ova aktivnost je prilagođena heterogenim grupama ljudi kao način da se ljudi bolje upoznaju.</p> <p>Također može da funkcioniра kao pripremna aktivnost za sljedeće aktivnosti, jer pomaže fokusiranju na introspekciju i samorefleksiju.</p>
Cilj sesije	Biti sposoban za izražavanje sebe slikama i simbolima.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> Jačanje komunikacije i povezanosti Razmislite o karakteristikama sopstvenog identiteta
Adresirane kompetencije	<ol style="list-style-type: none"> Samoizražavanje Kreativnost Komunikacija
Metodologija i metode	<ol style="list-style-type: none"> Kreativno istraživanje Simbolički jezik
Tok sesije	<ol style="list-style-type: none"> Facilitator obezbjeđuje širok spektar materijala: časopise, štampane slike i novine. Zatim, facilitator podstiče učesnike da izaberu slike koje predstavljaju različite aspekte njih samih, kao što su hobiji, vrijednosti, odnosi, ciljevi i snovi (20 minuta). Zatim se učesnicima dijele papir i platno, i pozivaju se da počnu da prave svoje kolaže (40 minuta). Nakon završetka kolaža, učesnici dijele svoje kreacije sa drugima (30 minuta).

	<p>5. Završna diskusija (10 minuta).</p> <p><i>Da li vaša konačna kreacija dobro predstavlja vašu ličnost? Koje su sličnosti i razlike između vašeg kolaža i drugih? Koji dijelovi vaših ličnosti se ne pojavljuju u vašem kolažu? Zašto?</i></p>
Potrebni materijali	Časopisi, štampane slike i novine svih vrsta. Makaze, ljepilo i platna
Osnovni dokument i dalja čitanja	"Umjetnost kao terapija" Alain de Botton i John Armstrong "Put umjetnika: Duhovni put ka višem stvaralaštву" Julia Cameron
Preporuke za buduće trenere/facilitatore	Facilitator treba da ohrabri učesnike da rasporede slike na papiru na način da izgledaju smisleno i vizualno privlačno.

Zaključak

Glavni cilj ovog priručnika bio je predstaviti metode pripovijedanja utemeljene na praksi koje se bave iscijeljivanjem traume, rješavanjem sukoba i socijalnom inkluzijom s mladom publikom.

Prvo smo ukazali na glavne metodologije i pružili potrebne informacije o njima. U ovom dijelu istražuje se 19 metoda pripovijedanja. Zatim smo sugerirali smjernice za facilitatore u radu s mladima. Nakon toga smo razvili operativni kurikulum. To je najveći dio alata i potpuno je posvećen aktivnostima, koje su detaljno opisane i spremne za isprobavanje od strane stručnjaka i mladih. Naglašavali smo aktivnosti koje uključuju kreativne procese i zajedničko stvaranje značenja u razgovorima licem u lice. Od 19 prethodno spomenutih metoda, odabrali smo 8 i detaljno opisali po 2 aktivnosti za svaku. To ukupno čini 16 detaljno opisanih aktivnosti. U prilogu smo priložili rezultate našeg empirijskog istraživanja provedenog u 7 zemalja. Također ćete pronaći aktivnosti operativnog kurikuluma u obliku radnih listova, koje možete isprintati i koristiti po želji.

Nadamo se da će uvidi podijeljeni u ovom materijalu osnažiti stručnjake diljem svijeta da se suoče s trajnim izazovima traume, sukoba i inkluzije kroz generacije. Kao facilitatori, razumijemo složenost i emocionalnu težinu poticanja ljubavi i oprosta, posebno među mladima usred sveprisutnih narativa mržnje i isključivanja. Prihvaćajući različite perspektive i primjenjujući specifične strategije prilagođene lokalnim kontekstima, možemo zajedno težiti prema inkluzivnjem i suosjećajnjem društvu.

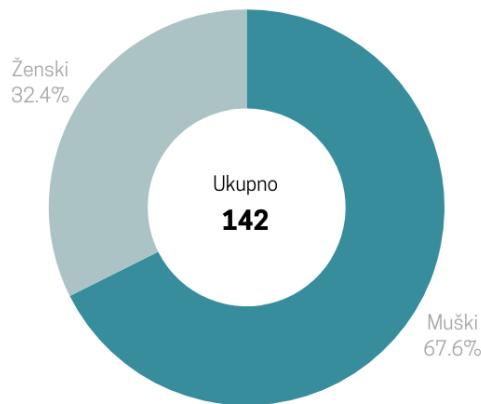

DODATAK

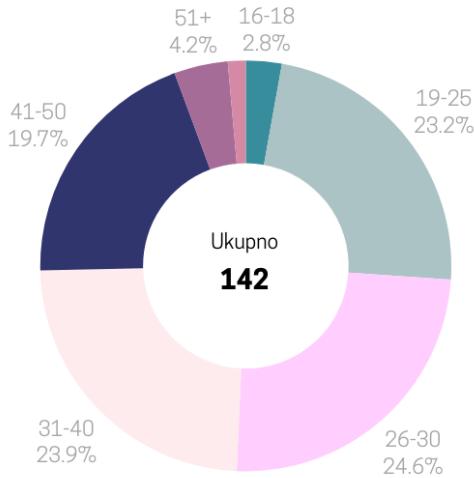
A. ANALIZA REZULTATA ANKETE

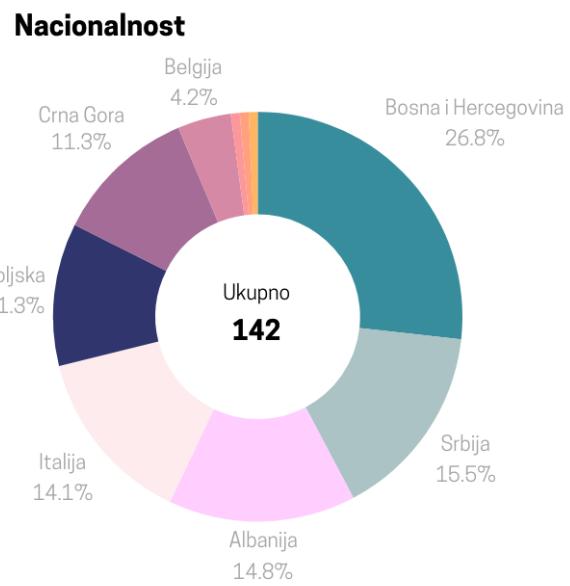
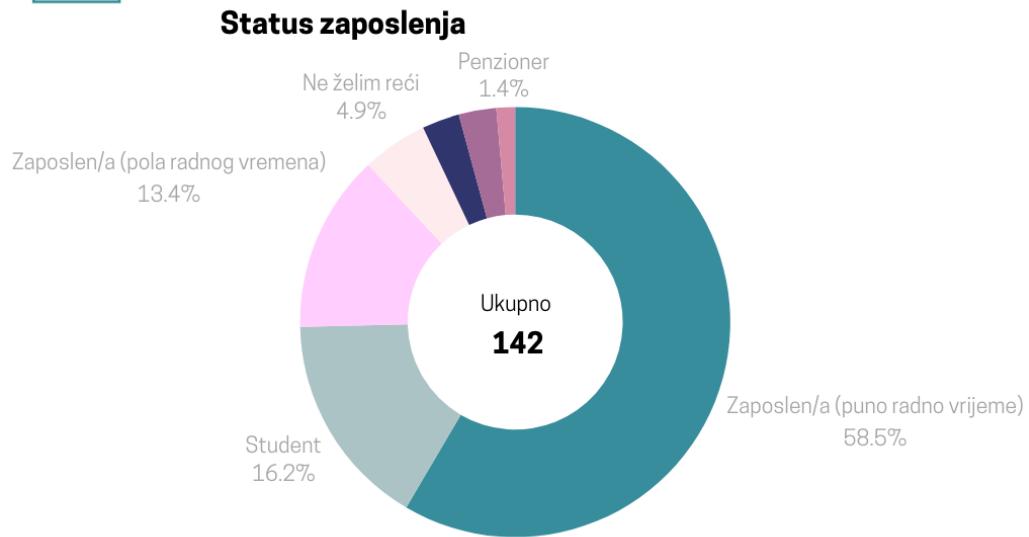
Spol

Starost

Co-Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

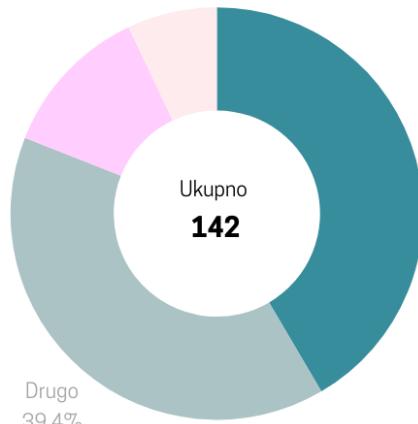
Co-Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Profesionalno iskustvo

Praktičari digitalne/vizualne umjetnosti

12%

Omladinski radnici
41.5%

Ukupno

142

Drugo
39.4%

Koja je primarna uloga pri povijedanja (storytelling-a) u njegovanju pomirenja među mladima?

Građenje empatije
39.3%

Ukupno
142

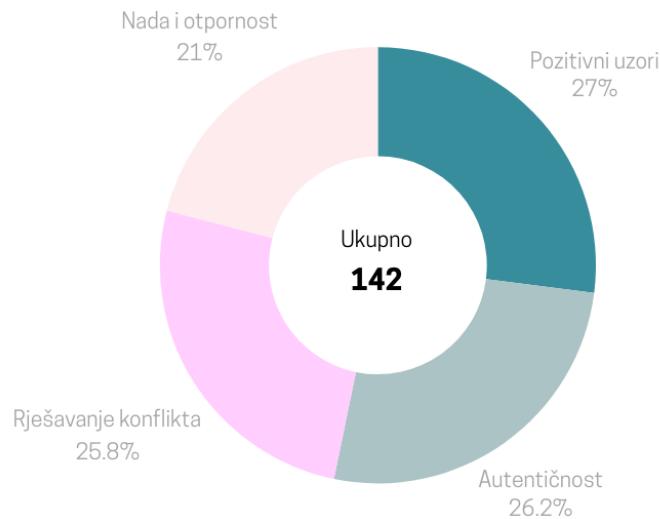
Ohrabrvanje na dijalog
29.7%

Podizanje svijesti
24.1%

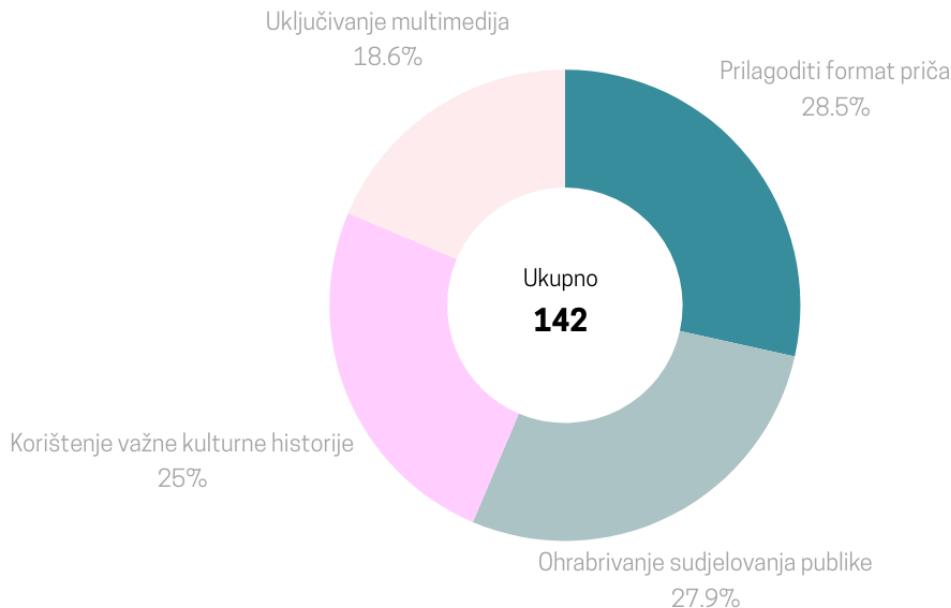
Historijska pozadina
3.4%

Koji elementi su po Vašem mišljenju ključni za ubjedljivu priču usmjerenu na pomirenje?

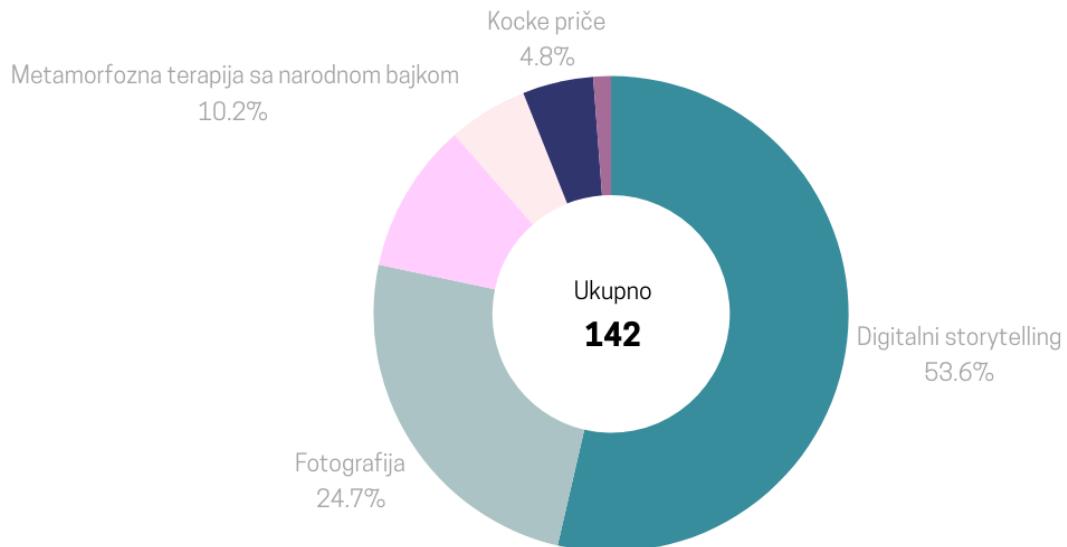

Koji od ponuđenih alata bi bolje mogao da uključi raznoliku i multikulturalnu publiku mladih?

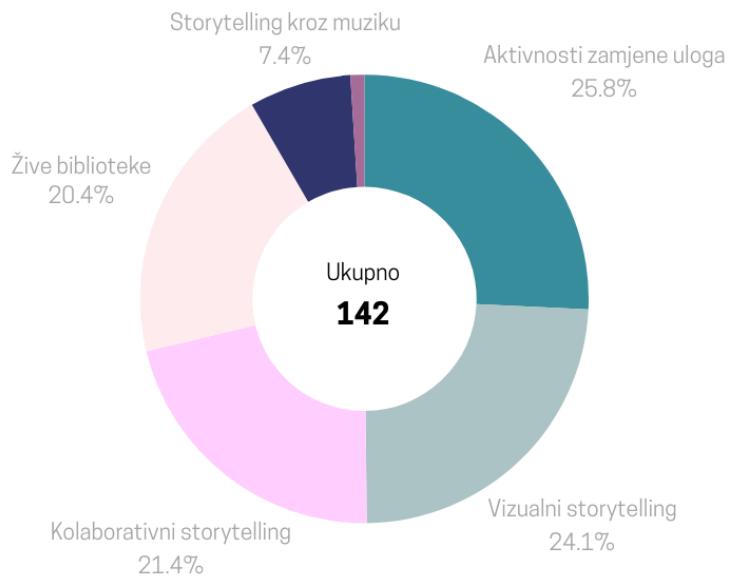

Koja od ponuđenih tehnika bi bolje angažirala mlade?

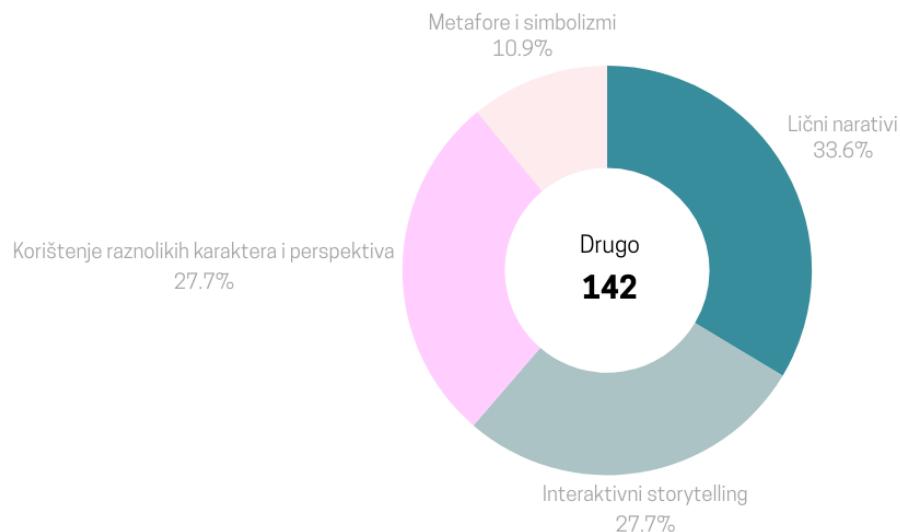

Po Vašem iskustvu, koja storytelling tehnika je bila uspješna?

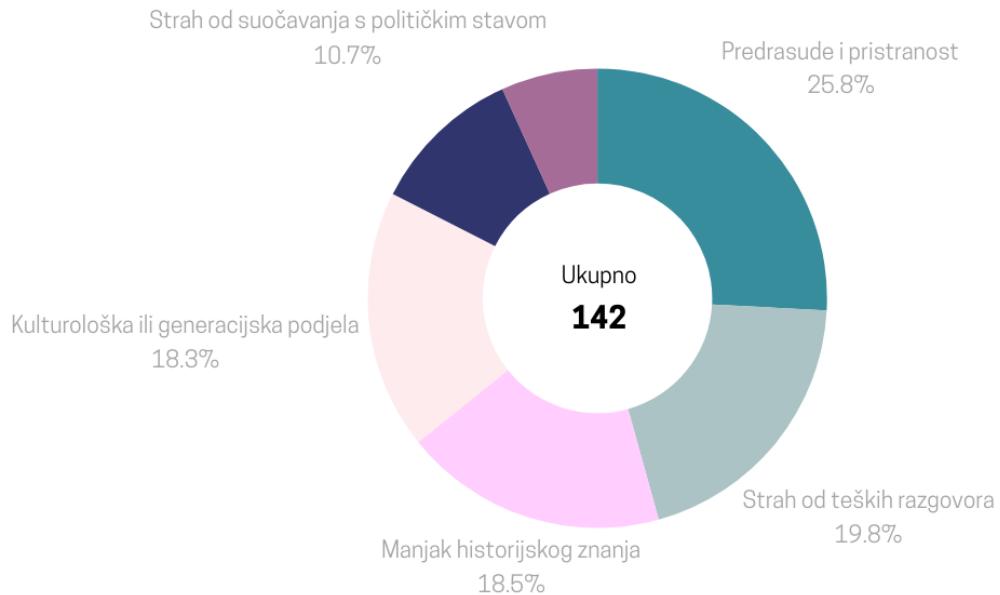

Koje od sljedećih su efektivne tehnike pripovijedanja za pomirenje među mladima?

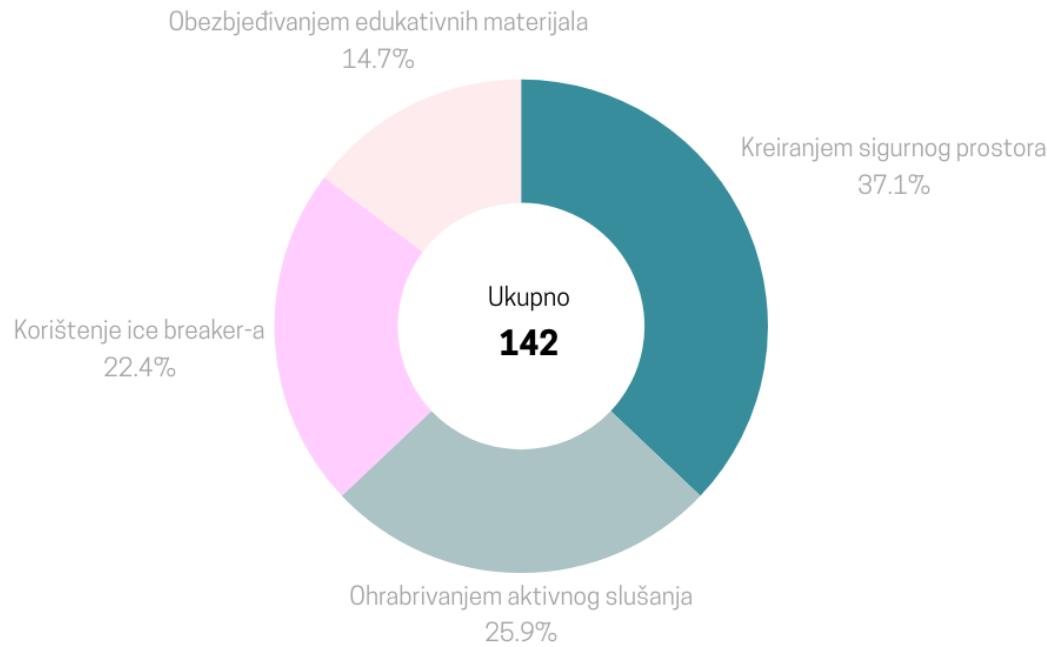

Sa kojim izazovima se mlađi često suočavaju kada pričaju o temama vezanim za pomirenje?

Kako pristupate omogućavanju diskusija o pomirenju sa mladima?

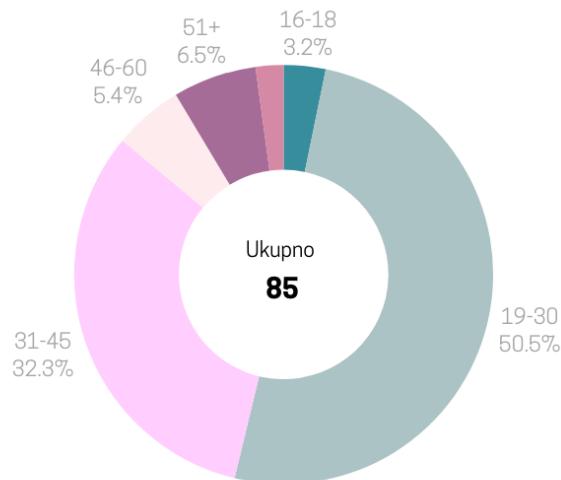
Co-Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

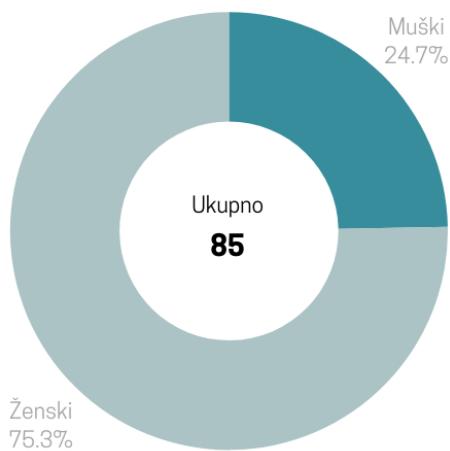
B. STORYTELLING FOCUS GROUP RESULTS ANALYSIS

Starost

Spol

Co-Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

C. OPERATIVNE KARTICE

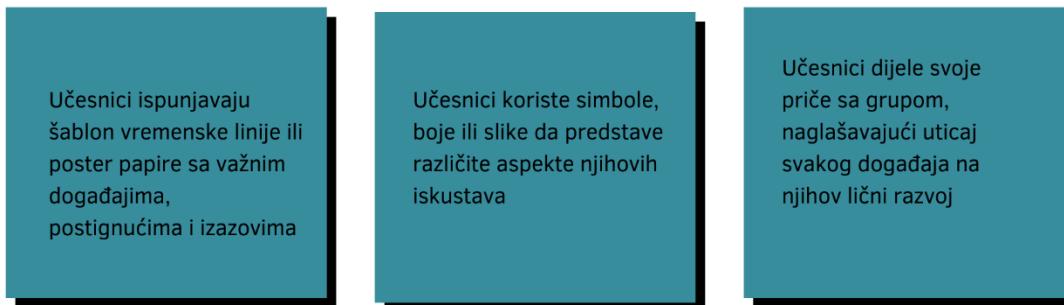

VREMENSKA LINIJA ŽIVOTA

PRVA AKTIVNOST

VREMENSKA LINIJA ŽIVOTA

VIZUALIZACIJA ŽIVOTNIH PREKRETNICA

Okupite učesnike u prijatnom
prostoru i obezbijedite ih sa
papirima i bojicama

Zamolite ih da na papiru predstave
svoj život sa ključnim događajima
(pozitivna i negativna iskustva)

Podstaknite razmišljanje o
zajedničkim temama i razlikama,
omogućavajući grupnu diskusiju

Mladi ljudi migrantskog porijekla

Srednje

2 sata

Fasilitatori treba da osiguraju
održavanje pozitivnosti i
sigurnog prostora

VREMENSKA LINIJA ŽIVOTA

PRVA AKTIVNOST

VREMENSKA LINIJA ŽIVOTA

DRUGA AKTIVNOST

BUDUĆE PRIPOVIJEDANJE

OBJEKTIVI

EU
CARES.

#YOUTH

INSPIRISANJE PROMJENE

Učesnici mogu da zamisle poželjniju budućnost i istaknu puteve za postizanje iste

PODIZANJE SVIESTI

O trenutnim poteškoćama zajednice, trenutnim trendovima i mogućnostima

NJEGOVANJE MAŠTE

Predstavljanjem spekulativnih scenarija, prijavljeni izazivaju konvencionalno razmišljanje i inspirišu nove ideje i perspektive.

Mladi aktivisti

Finalno

2 sata

Fasilitatori stimulišu diskusiju proaktivnim intervenisanjem u debati

EU
CARES.

#YOUTH

BUDUĆE PRIPOVIJEDANJE

PRVA AKTIVNOST

Co-Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

- Pokrenite diskusiju o aktuelnim društvenim pitanjima, koristeći flipčart za zapisivanje ključnih tema
- Podijelite učesnike u male grupe. Dodijeljite problem svakoj grupi i zamolite ih da zamisle rješenje.
- a) Koje promjene su se desile?
b) Kako je to uticalo na zajednice?
- Pozovite svaku grupu da kreiraju vizualni prikaz njihove budućnosti i pokrenite grupnu diskusiju o čestim izazovima

BUDUĆE PRIPOVIJEDANJE

PRVA AKTIVNOST

- Mladi članovi zajednice i predstavnici lokalnih vlasti
- Finalno
- 3 sata
- Fasilitatori osiguravaju efektivno predstavljanje zajednica

BUDUĆE PRIPOVIJEDANJE

DRUGA AKTIVNOST

Pokrenite diskusiju o trenutnim izazovima s kojima se suoči predstavljena zajednica

Pokrenite diskusiju o budućim perspektivama željenim od strane predstavljene zajednice

Pokrenite diskusiju između dvije komponente i vizuelno predstavite zajedničke osnove

Predstavnici vlasti učestvuju u stvaranju okvira budućih akcija

BUDUĆE PRIPOVIJEDANJE

DRUGA AKTIVNOST

PRIPOVIJEDANJE OČI U OČI

CILJEVI

EU
CARES.

#YOUTH

GRAĐENJE VEZA

Pripovijedanje oči u oči uspostavlja duboku i smislenu vezu između pripovjedača i slušaoca

IZRAŽAVANJE EMOCIJA

Emocije su iskazane kroz riječi, ali i kroz neverbalnu komunikaciju

JAČANJE EMPATIJE

Aktivno učešće omogućava svim učesnicima da razviju empatiju, saosjećanje i razumijevanje

Mladi ljudi

Inicijalno

1 sat

Fasilitatori osiguravaju rotaciju, njeguju siguran prostor i proaktivno slušanje

EU
CARES.

#YOUTH

PRIPOVIJEDANJE OČI U OČI

PRVA AKTIVNOST

Co-Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Učesnici se uparuju, facilitatori
ohrabruju različitost u parovima

Pozovite učesnike da podijele ličnu
priču sa svojim partnerom i
podsetite ih da održe kontakt očima

Partneri se rotiraju i praktikuju
aktivno slušanje i kontakt očima.
Zatvaranje kolektivnim refleksijama.

PRIPOVIJEDANJE OČI U OČI

PRVA AKTIVNOST

Mladi ljudi iz različitih
kulturno-geografskih pozadina

Inicijalno

30 minuta

Fasilitator daje dobar početni input za
priču i pomaže da se koriguje kurs ako
je to potrebno

PRIPOVIJEDANJE OČI U OČI

DRUGA AKTIVNOST

Učesnici sjede u krugu. Jedna osoba počinje priču sa jednom ili dvije rečenice.

Osoba sa njene lijeve strane nastavlja priču sa jednom ili dvije rečenice, dodajući na to što je prva osoba rekla.

Nastavite u krugu, tako da svaka osoba doda po jednu rečenicu priči.

Priča se završava kada se krug završi ili se može nastaviti još jedan krug.

PRIPOVIJEDANJE OČI U OČI

DRUGA AKTIVNOST

PODKASTI

CILJEVI

EU
CARES.

#YOUTH

OJAČAVANJE

AStvaranje podkasta pomaže učesnicima da se osjećaju kao akteri svojih priča. To je podsticaj za vraćanje kontrole.

EKSPRESIJA

Podkasti omogućavaju učesnicima da koriste svoja osjećanja da kreiraju nešto što cijene. Ovo im može pomoći da se pomire sa njima.

GRAĐENJE ZAJEDNICE

Podkasti spajaju slušaoce koji dijele zajednička iskustva. Oni njeguju pripadanje i kolektivnu refleksiju.

Mladi ljudi iz iste zajednice

Srednje

4 do 6 sati podijeljenih u tri koraka

Fasilitator treba da prati i podržava svaku grupu tokom procesa

EU
CARES.

#YOUTH

PODKASTI

PRVA AKTIVNOST

Podijelite učesnike u grupe i zamolite ih da identifikuju običaj, događaj ili tradiciju koji definišu njihovu zajednicu

Svaka grupa zapiše set kratkih otvorenih pitanja o izabranoj temi

Svaki učesnik treba da intervjuje i snimi starijeg člana zajednice dok odgovara na pitanja

Grupa snima podkast dodajući njihove uvide u snimke. Finalni proizvod ne smije biti duži od 20 minuta

PODKASTI

PRVA AKTIVNOST

Mladi ljudi iz istog grada

Finalno

4 sata

Fasilitator daje savjete o tome kako učiniti naraciju djelotvornom i koristiti alat na najbolji mogući način

PODKASTI

DRUGA AKTIVNOST

KRUG OPRAŠTANJA

CILJEVI

EU
CARES.

#YOUTH

GRAĐENJE POVJERENJA I POVEZANOSTI

Krug stvara bezbjedno i podržavajuće okruženje da bi se učesnici otvoreno izrazili

NJEGOVANJE EMPATIJE I PROMOVISANJE ZACJELJENJA

Slušajući jedni druge učesnici obrađuju svoja osjećanja povrijeđenosti, ljutnje i krivice i razvijaju empatiju

OHRABRENJE SAMOREFLEKSIJE

Dijeljenje priča opraštanja ohrabruje učesnike da razmисle o svojim stavovima i ponašanjima

Podijelite učesnike u grupe i zamolite ih da izaberu građevinu ili grad da personifikuju.

Svaka grupa pripovijeda po tekstu, sa očima građevine, istorijski događaj koji je promijenio priču grada

Vrijeme za snimanje: obezbijedite grupama neophodne alatke. Svaka grupa snimi epizodu. Dijalozi između zgrada su ohrabreni.

EU
CARES.

#YOUTH

PODKASTI

DRUGA AKTIVNOST

KRUG OPRAŠTANJA

CILJEVI

EU
CARES.

#YOUTH

GRAĐENJE POVJERENJA I POVEZANOSTI

Krug stvara bezbjedno i podržavajuće okruženje da bi se učesnici otvoreno izrazili

NJEGOVANJE EMPATIJE I PROMOVISANJE ZACJELJENJA

Slušajući jedni druge učesnici obrađuju svoja osjećanja povrijeđenosti, ljutnje i krivice i razvijaju empatiju

OHRABRENJE SAMOREFLEKSIJE

Dijeljenje priča opraštanja ohrabruje učesnike da razmislje o svojim stavovima i ponašanjima

Mladi ljudi koji se već poznaju i vjeruju jedni drugima

Srednje

1 sat

Fasilitator mora da stvori siguran prostor za dijeljenje

EU
CARES.

#YOUTH

KRUG OPRAŠTANJA

PRVA AKTIVNOST

Co-Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Pitajte učesnike da razmisle o situaciji kad su oprostili nekome ili je njima oprošteno.

Pozovite učesnike da naizmjenično dijele svoje priče o opraštanju u krugu.

Nakon svake priče, odvojite vrijeme za refleksiju i diskusiju u grupi. Zaključite aktivnost sa finalnom refleksijom o podijeljenim pričama.

Mladi ljudi migrantskog porijekla

Srednje

3 sata

Fasilitatori uspostavljaju osnovna pravila: povjerljivost, aktivno slušanje, lično iskustvo

KRUG OPRAŠTANJA

PRVA AKTIVNOST

KRUG OPRAŠTANJA

DRUGA AKTIVNOST

Vođena meditacija. Učesnici dijele lične priče povezane sa oprštanjem u kontekstu migracija

Fasilitatori otvaraju diskusiju istražujući različite aspekte: empatiju, saosjećanje, oprštanje i otpuštanje

Učesnici izražavaju svoje misli i emocije kroz umjetnost (crtanje, slikanje, kolaž). Završna sesija sa jednom riječju koja opisuje iskustvo

KRUG OPRAŠTANJA

DRUGA AKTIVNOST

PORODIČNO NASLJEĐE

CILJEVI

OČUVANJE KULTURNOG IDENTITETA

Pomaže prenošenju kulturnog identiteta sa jedne generacije na drugu, održavajući rituale, jezik i prakse živima

PROMOVISANJE OTPORNOSTI I PRILAGODLJIVOSTI

Porodične priče uključuju priče otpornosti u suočavanju sa nedaćama i inspirišu otpornost, ojačavajući ih

ZACJELJENJE

Priznavanjem istorijskih uvreda ili porodičnih rasjepa, učesnici mogu da nastave ka harmoničnjem odnosu

Mladi ljudi

Srednje

2 sata

Fasilitatori objašnjavaju koncept
porodičnog nasljeđa i njegov
značaj u razumijevanju identiteta

Fasilitatori dijele kratku ličnu priču o
svom porodičnom nasljeđu da postave
ton i ohrabre učešće

Učesnici su obezbijeđeni sa velikim
listom papira i ohrabreni su da nacrtaju
svoje članove porodice i ispričaju priču

Dijelite anegdote o porodicama. Otvorite
diskusiju o iskustvu istraživanja
porodičnog nasljeđa.

PORODIČNO NASLJEĐE

PRVA AKTIVNOST

PORODIČNO NASLJEĐE

PRVA AKTIVNOST

Omladinski radnici

Inicijalno

2 sata

Fasilitatori osiguravaju
razumijevanje i empatiju među
omladinskim radnicima

U malim grupama, učesnici dijele lične
priče o svom porodičnom nasljeđu
fokusirajući se na tradicije

Otvorene diskusije o tome kako priče
utiču na njihov rad sa različitim
populacijama mladih i kako da uključe
kulturološku senzitivnost u svoju praksu

Vođeni brainstorming o izvodljivim
koracima za integrisanje kulturne
kompetencije i cijenjenja različitih
porodičnih nasljeđa

PORODIČNO NASLJEĐE

DRUGA AKTIVNOST

PORODIČNO NASLJEĐE

DRUGA AKTIVNOST

PRIPOVIJEDANJE U ZAJEDNICI

CILJEVI

EU
CARES.

#YOUTH

PROMOVISANJE DRUŠTVENE KOHEZIJE

Omogućava marginalizovanim i nedovoljno zastupljenim grupama da im se čuju glasovi i validiraju iskustva

OČUVANJE KOLEKTIVNOG SJECANJA

Očuvava i prenosi kulturološko nasljeđe i tradicije, ohrabrujući društvenu uključenost

GRAĐENJE OTPORNIH, KOHEZIVNIH I INKLUZIVNIH ZAJEDNICA

Njeguje prihvatanje i cijeni različitost u zajednici

Mladi ljudi različitih etničkih pozadina

Napredno

2 sata

Fasilitatori osiguravaju ne-
osuđujuće i podržavajuće okruženje

EU
CARES.

#YOUTH

PRIPOVIJEDANJE U ZAJEDNICI

PRVA AKTIVNOST

Uz vođenje fasilitatora, učesnici (koji su voljni) dijele svoje priče o traumi

Otvorena diskusija koja ohrabruje učesnike da izraze kako su se osjećali tokom pripovijedanja

Fasilitator zatvara sesiju izražavajući zahvalnost za hrabrost i ranjivost

PRIPOVIJEDANJE U ZAJEDNICI

PRVA AKTIVNOST

Mladi ljudi u riziku od društvene isključenosti

Inicijalno

2 sata

Fasilitatori obezbjeđuju icebrejkere i procedure glasanja

PRIPROVIJEDANJE U ZAJEDNICI

DRUGA AKTIVNOST

Učesnici učestvuju u brainstorming sesiji razgovarajući o potencijalnim temama za mural

Učesnici rade zajedno da skiciraju grubi obris murala na osnovu izabrane teme

Sesije slikanja su održane. Zajednička refleksija o iskustvu i značenju je održana.

PRIPOVIJEDANJE U ZAJEDNICI

DRUGA AKTIVNOST

ART TERAPIJA

CILJEVI

OMOGUĆAVANJE IZRAŽAVANJA

Obezbeđuje siguran prostor za pojedince da se izraze bez ograničenja jezika i verbalne komunikacije

OBRADA TRAUMA

Promoviše rast, otpornost i transformaciju kroz ojačavanje pojedinaca da istraže nove perspektive sa alternativnim rješenjima

OJAČAVANJE KOMUNIKACIJE I KONEKCIJE

Može da omogući komunikaciju i konekciju, naročito u grupnim ili porodičnim okruženjima

Mladi ljudi

Inicijalno

1 sat i 30 minuta

Fasilitator daje kratak uvod o primarnim
i sekundarnim emocijama i podržava
grupu u kreativnoj fazi

Zamolite svakog učesnika da nacrta
svoj točak emocija, gdje svaka emocija
ima specifičnu boju

Učesnici pokušavaju da iskažu što
više emocija tako što ih spajaju

Pozovite učesnike da podijele svoje
kreacije i pričaju o njima

ART TERAPIJA

PRVA AKTIVNOST

ART TERAPIJA

PRVA AKTIVNOST

Mladi ljudi

Srednje

2 sata

Fasilitator obezbeđuje širok
spektar materijala: časopise,
štampane slike i novine.

Ohrabrite učesnike da izaberu slike koje
predstavljaju različite aspekte njih
samih, kao što su hobiji, vrijednosti,
odnosi, ciljevi i snovi.

Podijelite papir ili platna učesnicima i
pozovite ih da počnu stvarati svoje kolaže.
Ohrabrite ih da rasporede slike na papiru
na način koji izgleda smisleno i vizuelno
privlačno

Nakon završetka svojih kolaža, pozovite
učesnike da razmisle o svojim
kreacijama.

ART TERAPIJA

DRUGA AKTIVNOST

ART TERAPIJA

DRUGA AKTIVNOST

Podrška na licu mjesta i
stvaranje mreže podrške

Debriefing sastanci i prilike za
praćenje

Kulturna osjetljivost-
Fleksibilnost-Pristupačnost-
Mehanizam povratnih
informacija-Kontinuirana obuka

Kreirajte siguran prostor i
postavite osnovna pravila

Predstavite fasilitatore i
aktivnosti povezivanja

Dobrovoljno učešće

TRAUMA- INFORMED STORYTELLING FRAMEWORK

TRAUMA- INFORMED STORYTELLING FRAMEWORK

Obezbijedite informacije i
normalizujte odgovore

Facilitacija zasnovana na
traumi i nedirektivni pristup

Koristite inkluzivni jezik i dajte
upozorenja o trigerima

EU
CARES.

#YOUTH

TRAUMA- INFORMED STORYTELLING FRAMEWORK

AKTIVNOSTI NARATIVNE TERAPIJE

EU
CARES.

#YOUTH

EKSTERNALIZACIJA RAZGOVORA:

Ohrabrite pojedince da eksternalizuju svoje probleme davajući im imena ili ih opisujući kao odvojene entitete.

VREMENSKA LINIJA ŽIVOTA

Kreirajte vremensku liniju važnih životnih događaja. Istražite emocije, misli i snage povezane sa svakim događajem.

RE-AUTORIZOVANJE PRIČA

Prepišite ograničavajuću priču u osnažujuću verziju. Fokusirajte se na snagu, otpornost i alternativne perspektive.

AKTIVNOSTI NARATIVNE TERAPIJE

EU
CARES.

#YOUTH

EKSTERNALIZACIJA KROZ UMJETNOST

Koristite umjetnost da vizuelno predstavite probleme ili izazove. Razgovarajte o umjetničkim djelima da istražite simboliku i emocije..

TERAPEUTSKI DOKUMENTI

Ko-kreirajte terapeutske dokumente da bi prepoznali snage i postignuća.

DEFINIŠUĆE CEREMONIJE

Sprovedite definišuću ceremoniju da bi izazvali i redefinisali negativne etikete i identitete. Koristite rituale ili simbole.

AKTIVNOSTI NARATIVNE TERAPIJE

PISANJE PISMA

Napišite pismo sami себи ili drugima, izražavajući osjećanja i težnje. Razmislite o sadržaju i istražite njegov uticaj.

ZAVRŠETAK PRIČE

Predstavite djelimično napisanu priču i završite je. Istražite izvore napravljene tokom završavanja narativa.

KREIRAJTE SVOJU TEHNIKU!!!

Vizuelna reprezentacija svakog
kruga zarad kreiranja
kolektivnog putovanja

Rotacija krugova i stoga,
kreiranje novih krugova

Refleksija, grupna diskusija i
zaključci o postupcima i
obavezama

PRIPOVJEDAČKI KRUGOVI: PUTOVANJE UTICAJA

SAVJETI ZA ODRŽAVANJE NARATIVNIH AKTIVNOSTI RESTORATIVNE PRAVDE

PRISTUP INFORMISAN
TRAUMOM: pazite na
potencijalnu traumu i
obezbijedite spokojno
sprovođenje aktivnosti

KULTURNΑ
KOMPETENCIJA: poštujte
različite kulturološke
perspektive i prakse u
restorativnom procesu

INKLUZIVNO
OKRUŽENJE: kreirajte
siguran prostor,
dozvoljavajući okrugle
stolove i da se svaki glas
čuje i cjeni

KONTRA NARATIVI I DEKONSTRUKCIJA

PODMENUTI TROPOVI:
tropovi su uobičajene konvencije pripovijedanja. Njihovo podmetanje namjerno prkosи očekivanjima publike.

NEPOUZDANI NARATORI:
predstavljanje naratora čiji kredibilitet i iskrenost su upitni vodeći publiku da preispituje pouzdanost narativa.

METAFIKCIJA:
priznavanje izvještačenosti priče.
Primjer: likovi postaju svjesni da su u prići

KONTRA NARATIVI I DEKONSTRUKCIJA

PODMETANJE ŽANRA:
uzimanje priče koja djeluje da pripada određenom žanru i podmetanje istog, parodirajući konvencije žanra.

DVOSMISLENOST:
uvodenje otvorenih elemenata u narativ, ostavljajući prostor za tumačenje i ličnu rerefeksiju.

**KULTURNO I
DRUŠTVENO
KOMENTARISANJE:**
korišćenje priče za komentarisanje i kritiku društvenih normi, kulturnih očekivanja i političkih ideologija.

TERAPIJA KREATIVNIM UMJETNOSTIMA

EU
CARES.

#YOUTH

UMJETNIČKA TERAPIJA:

vizuelne umjetnosti kao što su crtanje, slikanje, kolaž, skulpture za istraživanje emocija i iskustava

MUZIČKA TERAPIJA:

muzika i zvuci su korišćeni za adresiranje emotivnih, kognitivnih i društvenih potreba. Može uključiti pisanje pjesama i izvođenje.

DRAMSKA TERAPIJA:

pozorišne tehnike, role-playing i istraživanje emocija, iskustava i međuljudskih dinamika.

VREMENSKA LINIJA ISTORIJSKIH DOGAĐAJA

ISTRAŽITE ISTORIJSKE DOGAĐAJE I NJIHOV UTICAJ NA POJEDINCE ILI ZAJEDNICE

EU
CARES.

#YOUTH

Učesnici biraju istorijski događaj koji za njih ima lično značenje ili rezonuje sa njima

Učesnici kreiraju vremensku liniju prikazujući ključne faze i ishode, povezujući svoja lična iskustva sa istorijskim događajem

Grupa se upušta u diskusiju, dijeleći uvide u to kako istorijski događaji oblikuju individualne perspektive i kolektivna iskustva

INTERAKTIVNO PRIPOVIJEDANJE ZA EMOTIVNU OTPORNOST

EU
CARES.

#YOUTH

Učesnici kreiraju izmišljenog lika koji se susrijeće sa izazovima i emocijama povezanim sa otpornošću

Učesnici zajedno prave priču naglašavajući emotivno putovanje lika dodavajući preokrete, izazove i rezolucije koje odražavaju emotivnu otpornost

Učesnici diskutuju o priči u grupama, identificujući ključne teme i zaključke za građenje emotivne otpornosti u situacijama iz stvarnog života

ŠARADE SA EMOCIJAMA

POTREBNE PRETHODNO ISPISANE EMOCIJE NA KARTICAMA
I POSUDA ZA DRŽANJE KARTICA EMOCIJA

EU
CARES.

#YOUTH

Učesnici naizmjenično crtaju kartice emocija bez otkrivanja i koriste jezik i izraze lica da odglume emociju

Grupa učesnika pogoda odglumljenu emociju i dijele ličnu priču o pomenutoj emociji

Učesnici su ohrabreni da koriste neverbalno iskazivanje emocija i da razmisle o ličnim iskustvima asociranim sa različitim osjećanjima

SAVJETI ZA EFIKASNO NARATIVNO POSREDOVANJE

EU
CARES.

#YOUTH

NEUTRALNOST:
mediator se poziva da
izbjegava zauzimanje
strana

AKTIVNA FASILITACIJA:
vođenje procesa bez
dominiranja razgovora,
omogućavajući
učesnicima da vode
narativ

FLEKSIBILNOST:
prilagodite aktivnosti na
osnovu dinamika i
potreba učesnika

Uparite učesnike i dajte im
listu restorativnih pitanja

Primjer: šta se desilo? ko je bio
pogođen? šta si osjećao/la i o
čemu si razmišljao/la?

Svaki učesnik naizmjenično
intervjuiše i biva intervjuisan

EU
CARES.

#YOUTH

RESTORATIVNI INTERVJUI

OBEZBIJEDITE STRUKTURIRANI PROCES DA
POJEDINCI PODIJELE SVOJE NARATIVE

Svrha aktivnosti: podijeliti i
proslaviti progresivna putovanja,
naglašavajući uticaje

Lično razmišljanje o značajnim
trenucima, izazovima i uticaju.

Podjela u krugove od 4-6 ljudi

Društvena igra putovanja junaka:
učesnici uče o strateškom
razmišljanju u okruženju putovanja

Kreiranje simboličkih artefakata:
učesnici kreiraju simbolički artefakt
koji predstavlja putovanje

Projekat društveno korisnog rada:
učesnici uokvire herojsku potragu
za donošenjem pozitivnih promjena

PRIPOVJEDAČKI KRUGOVI: PUTOVANJE UTICAJA

ARHETIP PUTOVANJA JUNAKA

Dnevnik heroja: učesnici bilježe
svoje lično putovanje

Radionica table za vizije:
učesnici kreiraju tablu za vizije
koje prikazuju njihove ciljeve

Role-playing vježba:
učesnici preuzimaju ulogu heroja
koji se suočava sa izazovima

EU
CARES.

#YOUTH

ARHETIP PUTOVANJA JUNAKA

Pitajte učesnike da donesu kutiju i napune je objektima koji predstavljaju različite aspekte njihovih identiteta

Svaki učesnik podijeli sadržaj svoje kutije za identitet i objasni značaj svakog predmeta

Cilj aktivnosti: pomaže učesnicima da cijene različitost identiteta u zajednici

Pozovite porodice da podijele priče, artifakte ili tradicije koje predstavljaju njihovo kulturno nasljeđe

Kreirajte prijavedački krug gdje porodice naizmjenično dijele i slave svoje jedinstvene priče

Podstaknite pitanja i diskusije koje naglašavaju sličnosti i različitosti među pričama

KUTIJE ZA IDENTITET

ISTRAŽITE VIŠE ASPEKATA LIČNOG IDENTITETA I PROMOVIŠITE RAZUMIJEVANJE MEĐU UČESNICIMA

PRIPOVJEDAČKI KRUG PORODIČNOG NASLJEĐA

ISTRAŽITE I PROSLAVITE KULTUROLOŠKO NASLJEĐE PORODICA U ZAJEDNICI

EU CARES.

#YOUTH

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Co-Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.